

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - ZVEZE
DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Leto VIII. številka 2. februar 2000

poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

61
P2289

PANATUS® forte

sirup, tablete butamirat

PANATUS®

sirup, tablete

NA POZITIVNI LISTI!

- odpravlja akutni in kronični suh in dražeč kašelj različnega izvora
- za otroke in odrasle, tudi za sladkorne bolnike

... da kašelj ne bo motil počitka

Skrajšano navodilo

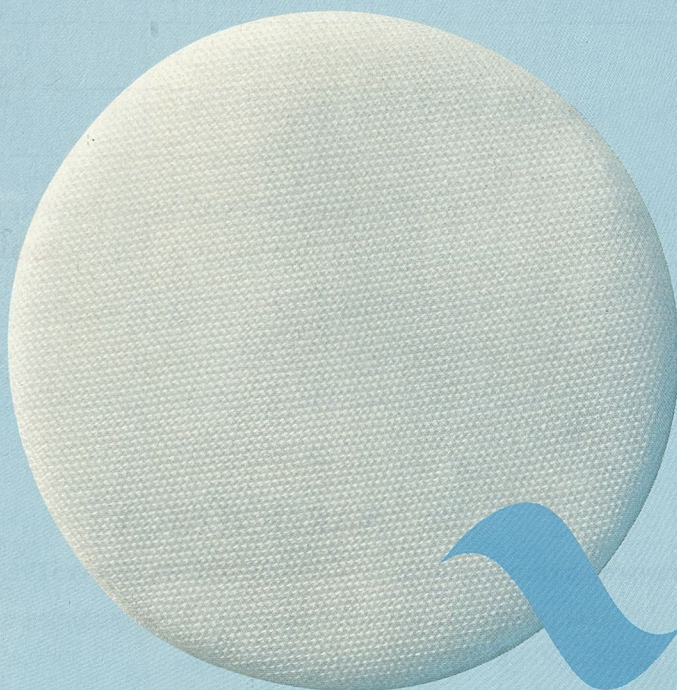
Indikacije. Panatus je indiciran za zdravljenje akutnega in kroničnega dražečega suhega kašlja različnega izvora, za odpravljanje kašlja pred diagnostičnimi posegi v bronhijih in po njih; dajemo ga pred operacijami in po njih ter pri oslovskem kašlju. **Odmerjanje.** Panatus odmerjamo glede na starost bolnika, farmacevtsko obliko ter pogostost in moč kašlja. **Sirup Panatus forte** Odrasli: štirikrat na dan po 1 žlico (15 ml). Otroci, starejši od 12 let: trikrat na dan po 1 žlico; 6 do 12 let: trikrat na dan po 2 žlički; 3 do 6 let: trikrat na dan po 1 žličko (5 ml). **Tablete Panatus forte** Odrasli: dvakrat do trikrat na dan po 1 tableto (50 mg). Otroci, starejši od 12 let: enkrat do dvakrat na dan po 1 tableto. **Sirup Panatus** Odrasli: trikrat do štirikrat na dan po 6 žličk. Otroci, starejši od 9 let: štirikrat na dan po 3 žličke; 6 do 9 let: trikrat na dan po 3 žličke; 3 do 6 let: trikrat na dan po 2 žlički; 1 leto do 3 leta: trikrat na dan po 1 žličko; 6 mesecev do 1 leto: štirikrat na dan po pol žličke (2,5 ml). **Tablete Panatus** Odrasli: dvakrat do trikrat na dan po 2 tableti. Otroci, starejši od 12 let: trikrat na dan po 1 tableto (20 mg); 6 do 12 let: dvakrat na dan po 1 tableto. **Kontraindikacije.** Preobčutljivost za zdravilo. **Nosečnost in dojenje.** Ker z zdravljenjem nosečnic ni izkušeni, zdravila v prvih treh mesecih ne priporočamo. Svetujemo tudi previdnost med dojenjem, saj ne vemo, ali zdravilo prehaja v materino mleko. **Interakcije.** Klinično pomembne interakcije z drugimi zdravili niso znane. **Stranski učinki.** Zelo redko in v blagi obliki se lahko pojavijo kožni izpuščaji, prebavne motnje in vrtoglavica. Stranskih učinkov, značilnih za opiatne anestetike, ni. **Preveliko odmerjanje.** Zdravljenje blažjih oblik zastrupitve ni potrebno. Pri hujših oblikah priporočamo izpiranje želodca, aktivno oglje in odvajalo, spremljanje življenjskih funkcij in po potrebi simptomatsko zdravljenje. **Oprema.** 200 ml sirupa (Panatus, 4 mg butamirat citrata/5 ml in Panatus forte, 7,5 mg butamirat citrata/5 ml). 10 tablet Panatus po 20 mg in 10 tablet Panatus forte po 50 mg butamirat citrata. 12/99. Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.

KRKA

Krka, d. d., Novo mesto
Šmarješka cesta 6
8501 Novo mesto

Inteligentna rešitev

Hitro, preprosto, praktično in sterilno. TenderWet Solution je apirogena in izotonična raztopina, pripravljena v 10 in 15 ml plastičnih (LDPE) ampulah. Po sestavi je identična ringerjevi izpiralni tekočini. Uporablja se za aktivacijo oblog TenderWet(24) ter za splošno čiščenje in izpiranje ran, ki se počasi celijo (preležanine, gangrene, golenje razjede in inficirane rane). TenderWet Solution se izmenjuje z izločki iz rane in jo na ta način čisti.

Samo za zunanjo uporabo

merit

Uvoznik in ekskluzivni zastopnik medicinskih izdelkov Hartmann, Šmartinska 130, 1000 Ljubljana, Slovenija, Tel.: 061 141 55 10, Fax: 061 141 55 10 46

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam **OBZORNIK ZDRAVSTVENE NEGE** na moj naslov.

Naročnino za 1 leto bom poravnal(a) v 8 dneh po prejemu položnice.

Ime: _____

Priimek: _____

Ulica: _____

Pošta: _____

Nepreklicno naročam _____ izvod(ov) OBZORNIKA ZDRAVSTVENE NEGE.

Podpis: _____

NAROČILNICA

Smo **pravna oseba** in nepreklicno naročamo **OBZORNIK ZDRAVSTVENE NEGE** na naš naslov.

Naročnino za 1 leto bomo poravnali v 8 dneh po prejemu virmana.

Podjetje: _____

Ulica: _____

Pošta: _____

Tel/Faks: _____

Nepreklicno naročamo _____ izvod(ov) OBZORNIKA ZDRAVSTVENE NEGE.

Podpis in žig: _____

Izpolnjene naročilnice pošljite na naslov:
ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE
VIDOVDANSKA 9, 1000 LJUBLJANA

INFORMATIVNI BILTEN

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

UTRIP

ODGOVORNA UREDNICA:

Irma Antončič

UREDNIŠKI ODBOR:

Irma Antončič, Bojana Filej, Irena Istenič,
Petra Kersnič, Veronika Pretnar Kunstek

LEKTORICA:

prof. Cvetana Tavzes

NAKLADA: 11550 izvodov

LETNA NAROČNINA:

4500 SIT

Za člane plačano z članarino.

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP

Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza

Ljubljana, Vidovdanska 9

telefon, telefaks: 061/316-055, tajništvo Zbornice - Zveze

telefon, telefaks: 061/1344-903, naročnine, računi

e-mail: zveza.med.sester@siol.net

Žiro račun: 50101-678-48641

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,

tel.: 061/1408-202, tel/faks: 1400-315

PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING d.o.o.

Vrhnika, Krožna pot 2, tel.: 061/757-850,

faks: 061/757-855, e-mail: starling@siol.net

TISK:

Tiskarna POVŠE

Povšetova 36 a, Ljubljana,

tel/faks: 061/301-542

SEM PAČ TAKA

V zvoniku zgodnja ura bije,
premnogi sanjajo še sladek san,
kot jaz ljudje v službe hitijo,
da kruh zaslužijo si za vsak dan.

Pacienti nestrpni pred vrati sedijo,
z nasmehom pozdravim po vrsti vse,
da svoje težave mi sporočijo,
s prijazno besedo pomirim vse.

Zdaj otrok,
zdaj starček mi stopa v sobo,
pogledam v oči ga,
le kaj ga boli,
očala morda bodo tista nadlega,
da svet bo spet gledal z lepše strani.

Vsem iz srca pomagala bi rada,
a kaj, ko premalo sta dve roki mi,
ker takšna je pač mojega dela navada,
da vse dobro in slabo s pacienti delim.

Veronika Viltušnik

Fotografijo na naslovnici prispevala Sekcija medicinskih sester
in zdravstvenih tehnikov v vzgoji in izobraževanju.

IZ SEKCIJ

NA DVEH NOGAH

UDELEŽILI SMO SE

SREČANJE ZASEBNIH PATRONAŽNIH MEDICINSKIH
SESTER V PTUJUIZ MEDNARODNIH
SREČANJ

POROČILO Z 10. KONFERENCE EANAC

DELO ZBORNICE - ZVEZE

• JANUAR NA ZBORNICI-ZVEZI ----- 7

NE PREZRITE

• NA POTI V EVROPO - SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI IV. ----- 9

ICN

• NOVICE IZ ICN ----- 10

STROKOVNA SREČANJA DOMA

• OBVESTILO ZDRAVSTVENIM ZAVODOM ----- 12

• PROGRAM TEORETIČNEGA USPOSABLJANJA IN ONKOLOŠKE
ZDRAVSTVENE NEGE IN ONKOLOGIJE ZA VMS-PRIPRAVNICE -12

• KINESTEZIJA V ZDRAVSTVENI NEGI -----13

• ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000 -----14

• PREDLOG PROGRAMA UČNIH DELAVNIC SVETOVALNE SLUŽBE
ZDRAVSTVENE NEGE KLINIČNEGA CENTRA -----16• FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE IZ PSIHIATRIČNE
ZDRAVSTVENE NEGE IN PSIHIATRIJE -----16**IZ DRUŠTEV**• PRVI DOBITNIKI PRIZNANJ DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA ----- 18

• BILI SMO NA KUMU -----20

IZ SEKCIJ

• SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA STROKOVNIH SEKCIJ -- 21

• 12. STROKOVNI SEMINAR - LENART -----32

• NA DVEH NOGAH -----33

• VII. STROKOVNI SEMINAR - MARIBOR -----34

• 26. STROKOVNI SEMINAR IZ ONKOLOŠKE ZDRAVSTVENE
NEGE IN ONKOLOGIJE -----35**PLAN STROKOVNIH IZPOPOLNJEVANJ V LETU 2000 23****OBVESTILA**• NEVARNOSTI, NESREČE, KATASTROFE IN IZGUBE;
TRPLJENJE IN BOLEČINA; UMIRANJE IN SMRT -----36

• "OPUSTI KAJENJE-ZMAGAJ" Q/W, 2000! -----36

• NAČRTOVANJE PROGRAMOV PROMOCIJE ZDRAVJA -----37

• OSNOVNI TEČAJ FRANKLOVE LOGOTERAPIJE ZA
ZDRAVSTVENO NEGO -----38

• ENODNEVNE STROKOVNE DELAVNICE -----39

RAZMIŠLJANJA

• KO SE ČAS USTAVI -----40

S HUMORJEM JE LAŽJE IN LEPŠE

• »NAREDI SAM« -----41

UDELEŽILI SMO SE• SREČANJE ZASEBNIH PATRONAŽNIH MEDICINSKIH
SESTER V PTUJU -----42

• DOJENJE NA PRELOMU TISOČLETJA -----43

• DNEVI ORALNEGA ZDRAVJA - POROČILO -----45

PREDSTAVLJAMO VAM• PREDSTAVLJAMO DR. SILVESTRO HOYER PRVO DOKTORICO
ZNANOSTI MED SLOVENSКИMI MEDICINSKIMI SESTRAMI --47**Z MEDNARODNIH SREČANJ**

• POROČILO Z 10. KONFERENCE EANAC -----48

SREČANJA V TUJINI

50

Vljudno prosimo, da prispevke za objavo v naslednji številki UTRIPA pošljete do 25. v mesecu
in če je le možno na disketah ali na e-mail: zveza.med.sester@siol.net.

Uredništvo

JANUAR NA ZBORNICI – ZVEZI

Petra KERSNIČ

Januar – prosinec je poimenovan po enem najstarejših rimskih bogov – ambivalentnem bogu Janusu, božanstvu vrat, prehodov, pozneje začetka in konca, upodobljenem z dvema vsak k sebi obrnjenima glava-ma ali obrazoma. Slovenci mu rečemo tudi prosenec, prozimec, prezimec, zimec, lednik, snežnik, svečen, mali božičnik, prvnik, novoletnik ali sredozimen.

Tako hitro, kot teče življenje, tečejo tudi leta našemu glasilu in v mesecu februarju zaokrožujemo sedmo leto njegovega izhajanja. Februarja 1993 je izšla prva številka Utripa – takrat smo zapisali, da je naš cilj obveščati o vsem, kar se dogaja na področju stroke in drugih, za stroko pomembnih dogodkih. V vseh teh letih smo se trudili doseči ta cilj in trudimo se še naprej, pri tem pa pričakujemo vaše sodelovanje. In kot pravi ljudsko izročilo, da kdor prebrodi sedem let, je na dobri poti, da zmaga. Torej, novim vzpodbudam naproti!

Sedem let Utripa je ali pa ni dolgo – zagotovo pa je razlog za pozornost in čestitko, ki si jo lahko izrečemo na način, da si drug drugemu sežemo v roke in si čestitamo - posebej pa mi vam, ker ste in boste z nami.

Januarske aktivnosti – kje smo bili in kaj smo delali:

3. januar

- seja Uredniškega odbora Utripa.

10. januar

- udeležba na okrogli mizi in osrednji republiški proslavi ob zaključku aktivnosti ob letu starejših pod naslovom Družba za vse starosti v Cankarjevem domu.

11. januar

- razgovor z predstavnicami Zdravstvene službe – področja zdravstvene nege na Ministrstvu za obrambo.

12. januar

- 11. seja Upravnega odbora,
- udeležba na seji parlamentarnega Odbora za zdravstvo, delo, družino in socialne zadeve, na katerem je bila predvidena razprava o uresničitvi odločbe ustavnega sodišča o dopolnitvi 87. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki se nanaša na kriterije ustanavljanja zbornic in njihova javna pooblastila. Točka je bila predstavljena za štirinajst dni, toliko so člani odbora dodelili časa Ministrstvu za zdravstvo, da posreduje svoje predloge.

13. januar

- 5. seja Statutarne komisije v Mariboru.

17. januar

- sestanek delovne skupine s Kolaborativnim centrom SZO za primarno zdravstveno nego za uveljavitev ICNP – beta verzije – mednarodne klasifikacije zdravstvene nege v prakso zdravstvene nege v Sloveniji.

19. januar

- razgovor s predstavnico Visokošolskega središča Koper o pobudi za ustanovite Visoke šole za zdravstvo v Kopru.

20. januar

- seja Statutarne komisije,
- sestanek delovne skupine za pripravo programa pripravništva za diplomirano medicinsko sestro,
- seja Častnega razsodišča.

24. januar

- udeležba na razgovoru predstavnikov Ministrstva za zdravstvo – dr. Marjan Jereb, prim. Janez Zajc, Darja Cibic, predstavnikov Sindikata delavcev zdravstvene nege – Jelka Černivec, Flory Banovac in Zbornice-Zveze – Veronika

Pretnar Kunstek in Petra Kersnič. Osrednja točka razgovora je bila ocena realizacije sporazuma med sindikatom, ministrstvom in zbornico, ki je bil podpisan oktobra 1998. Navzoči so razpravljali tudi o aktualni problematiki pripravištva, kadrovskih normativih, o ureditvi statusa višjih medicinskih sester in diplomiranih medicinskih sester in o Zakonu o zdravstveni negi. Do naslednjega sestanka bo Ministrstvo za zdravstvo pripravilo analizo stanja na področju kadrovske zasedbe na področju zdravstvene nege in nekatere druge pomembne podatke, ki bodo podlaga za oblikovanje konkretnih rešitev.

- razgovor z dr. Martinom Tothom, pomočnikom direktorja zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Razgovor je bil namenjen predstavitvi nove oblike zavarovanja – zavarovanje za dolgotrajno nego. Po zagotovitvi managerja projekta, dr. Martina Totha, bo ZZZS s projektom pričela maja 2000 in vanj vključila predstavnike stroke zdravstvene nege.

26. januar

- udeležba na občnem zboru Sekcije študentov

zdravstvene nege v Ljubljani,

- udeležba na sestanku predstavnikov Sindikata delavcev zdravstvene nege Slovenije z medicinskimi sestrami in zdravstvenimi tehnikami oddelka za kirurgijo srca in ožilja Kliničnega centra in predstavnikov vodstva zdravstvene nege.

27. januar

- 50. seja Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego v Ljubljani, na kateri so bile osrednje točke poročilo o delu v letu 1999 in načrt dela za leto 2000 ter pregled in obravnava predloga kadrovskih normativov za področje zdravstvene nege.

- sestanek delovne skupine Ministrstva za zdravstvo za oblikovanje predloga Zakona o zdravstveni negi.

31. januar

- 4. seja Koordinacijskega odbora strokovnih sekcij,

- sestanek delovne skupine Ministrstva za zdravstvo za oblikovanje predloga Zakona o zdravstveni negi,

- sestanek na Ministrstvu za zdravstvo za pregled direktiv Evropske unije.

SLOVENSKI ODBOR ZA

Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja - Pridruženo srečanja 11. Srečanju pediatrov Slovenije v Mariboru

Učna delavnica **SPodbujanje in vzdrževanje dojenja**

22.-23.3.1999, Slomškova dvorana, Rimsko katoliška škofija Maribor, vhod na dvorišču, Slomškova 20, Maribor

Cilji delavnice je poenotiti doktrino o spodbujanju in vzdrževanju izključnega dojenja, kot neprekinjeno nadaljevanje akcije SZO in UNICEFa (NOSD) Novorojenčkom prijazna porodnišnica. Učna delavnica je namenjena zdravstvenemu osebju: pediatrom (otroških dispanzerjev, bolniških oddelkov, zasebnikom), patronažnim medicinskim sestram, medicinskim sestram (v otroških dispanzerjih, ginekoloških dispanzerjih, dispanzerjih za šolske otroke in mladino, bolnišnicah, pri zasebnikih).

Sreda, 22. marec 2000, 15.00 - 18.00

15.00 - 15.10	Kurt Kancler	Otvoritev in pozdrav
15.10 - 15.30	Borut Bratanič	Pomen dojenja za otroke, mater, družbo in okolje
15.30 - 15.50	Dunja Obersnel Kveder	Stanje dojenja pri nas in v tujini
15.50 - 16.10	Danilo Maurič	Vloga ginekologov pri pripravi, vzpodbujanju in vzdrževanju dojenja
16.10 - 16.30	Silvestra Hoyer	Pravilne tehnike dojenja in izbrizgavanja mleka
16.30 - 17.00	Odmor	
17.00 - 17.20	Andreja Golob Tekauc	Otroci z nizko porodno težo, bolni otroci in dojenje
17.20 - 17.40	Zlatka Felc	Prehrana, zdravila in način zdravega življenja doječe matere
17.40 - 18.00	Zlatka Marzidovšek	Dojenje v porodnišnici

Četrtek, 23. marec 2000, 9.00 - 12.00

09.00 - 09.20	Tatjana Geč	Vloga patronažne službe pri vzpodbujanju in vzdrževanju dojenja doma
09.20 - 09.40	Martin Bigec	Naloge dispanzerjev za otroke in zasebnih pediatričnih ambulant pri vzpodbujanju in vzdrževanju dojenja
09.40 - 10.00	Silvestra Hoyer	Svetovanje ob težavah pri dojenju
10.00 - 10.20	Borut Bratanič	Odstavljanje od dojke
10.20 - 10.40	Odmor	
10.40 - 11.00	Jana Louissi	Laične skupine za pomoč pri dojenju
11.00 - 11.30	Anita Pavičič Bošnjak	Izkušnje na Hrvaškem z laičnimi skupinami za pomoč pri dojenju - Video film
11.30 - 12.00	Razprava	Ukrepi za izboljšanje dojenja na posameznih delovnih mestih

ORGANIZACIJSKI ODBOR: Assist. Mag. Borut Bratanič, dr.med. Martin Bigec, dr.med. Danilo Maurič, dr.med. Dr. Silvestra Hoyer, Andreja Tekauc Golob, dr.med. Vesna Savnik, dipl.org. **KOTIZACIJA:** 10 000 SIT, plačilo po izstavljenem računu **PRIJAVE IN INFORMACIJE:** Prosimo, da izpolnjeno prijavnico pošljete najkasneje do 15.3.2000 po faxu: 061 556 366 ali po pošti na naslov: Slovenski odbor za UNICEF, Vesna Savnik, Pavšičeva 4, 1000 Ljubljana, tel.: 061 159 31 43 Fax: 061 556 366, E-pošta: Vesna.Savnik@unicef-slo.si

NOVICE IZ ICN

Po prevodu pripravila Veronika PRETNAR KUNSTEK

ICN: Medicinske sestre lahko stavkajo, če so pogajanja neuspešna

ICN v svojem stališču o stavkah poudarja bistveno vlogo dialoga in pogajanj, v skrajnih okoliščinah pa medicinskim sestram priznava pravico do stavke.

Upravni odbor ICN je obravnaval vprašanje socialnega boja in sprejel stališče o stavkah v zdravstveni negi. Dokument bo medicinskim sestram po vsem svetu v oporo pri pogajanjih za višjo raven storitev, varnejše in bolj zdravo delovno okolje in za priznanje prispevka medicinskih sester družbi. Leta 1999 so medicinske sestre stavkale v številnih državah po svetu – med drugim na Danskem, v Zambiji, Kanadi, Izraelu, Avstraliji, Kolumbiji in pred kratkim prvič tudi na Irskem.

“Medicinske sestre se lahko odločijo za stavko, kadar se raven delovnih pogojev in ekonomskih nagrad poslabša tako, da začne ogrožati dolgoročne možnosti za zagotavljanje visoke kakovostne ravni zdravstvene nege”, je dejala prva podpredsednica ICN in predsednica srečanja Lucille Joel. “Priznavamo, da je socialni dialog najpomembnejša in najbolj učinkovita oblika reševanja vprašanj, povezanih z delovnimi razmerami, vendar pa v skrajnih razmerah zaposleni v zdravstveni negi lahko stavkajo, če delodajalec pogajanja zavrne oziroma se ta končajo neuspešno ali nezadovoljivo.”

Odbor je potrdil, da je opustitev zdravstvene nege pacientov v kritičnem stanju v popolnem nasprotju z namenom in načeli medicinskih sester. Vendar pa je po mnenju odbora stavka sprejemljiv izhod v sili, h kateremu se medicinske sestre lahko zatečejo potem, ko so izrabile vsa druga sredstva za sporazumno rešitev. Odbor je ob tem poudaril, da so medicinske ses-

tre tudi v času stavke pacientom dolžne nuditi nujne storitve.

Stališče je na pisno zahtevo mogoče dobiti na sedežu ICN, kmalu pa bo objavljeno tudi na spletni strani ICN na naslovu <http://www.icn.ch>.

ICN je združenje 122 nacionalnih združenj medicinskih sester, ki predstavljajo več milijonov medicinskih sester po vsem svetu. Kot organizacija, ki jo vodijo medicinske sestre v interesu medicinskih sester, ICN slednje zastopa na mednarodni ravni in si prizadeva za kakovostno nego za vse in za zdravo svetovno zdravstveno politiko.

ICN: Mednarodna trgovina vpliva na delo medicinskih sester

Upravni odbor je sprejel izhodišča za sodelovanje ICN v mednarodnih trgovinskih pogajanjih.

Ženeva, Švica, 18. novembra 1999 - Upravni odbor ICN je sprejel stališče o mednarodnih trgovinskih sporazumih, v katerem je oblikoval temeljna izhodišča za preventivne dejavnosti in za nadzorno vlogo organizacije. “ICN in državna združenja medicinskih sester morajo imeti možnost, da v mednarodnih trgovinskih pogajanjih zastopajo svoje interese”, je dejala predsednica odbora Judith Oulton. “Medicinske sestre so najpomembnejše izvajalke zdravstvenih storitev. Mednarodni trgovinski sporazumi vplivajo na zdravstveno nego, ki jo nudijo sestre, in na njihove delovne razmere, zato morajo na vseh ravneh imeti dostop do informacij in organov odločanja.”

Mednarodne organizacije, kot sta Svetovna trgovinska organizacija (WTO) in Organizacija Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNC-

TAD), v svoje dejavnosti vse intenzivnejše vključujejo trgovino in storitve, vključno z zdravstvenimi storitvami. Zato bodo na rednem dvoletnem ministrskem srečanju WTO v Seattlu (november/december 1999) pomembna pogajanja o Splošnem sporazumu o trgovini in storitvah (GATS).

“Posamezne medicinske sestre, njihova državna združenja in ICN so dolžni spremljati dogajanja na tem področju in sodelovati pri pripravi mednarodnih trgovinskih sporazumov, ki vplivajo na dejavnost zdravstvene nege, zdravstva in socialne politike, še zlasti glede dostopnosti zdravstvenih storitev, možnosti zaposlovanja zdravstvenih delavcev in strokovnih uredb v zdravstvu”, je poudarila Judith Oulton.

Upravni odbor ICN vsa državna združenja medicinskih sester poziva k strateškemu sodelovanju z drugimi zdravstvenimi organizacijami, da bi

lahko s skupnimi močmi vplivali na mednarodne trgovinske sporazume, ki negativno vplivajo na zdravje pacientov, družin in družbe kot celote, na zaposlene v zdravstvu in na sisteme zdravstvenega varstva nasploh.

Stališče ICN o mednarodnih trgovinskih sporazumih je na pisno zahtevo mogoče dobiti na sedežu ICN, kmalu pa bo objavljeno tudi na spletni strani ICN na naslovu <http://www.icn.ch>.

ICN je združenje 122 nacionalnih združenj medicinskih sester, ki predstavljajo več milijonov medicinskih sester po vsem svetu. Kot organizacija, ki jo vodijo medicinske sestre v interesu medicinskih sester, ICN slednje zastopa na mednarodni ravni in si prizadeva za kakovostno nego za vse in za zdravo svetovno zdravstveno politiko..

Sanolabor 50
let

*Z novo podobo in 50 letnimi izkušnjami
nadaljujemo naše poslanstvo v novem tisočletju.*

Ob tej priložnosti se vam, našim partnerjem in prijateljem, iskreno zahvaljujemo za dolgoletno partnerstvo in prijateljstvo, predvsem pa za izkazano zaupanje.

NA POTI V EVROPO - SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

IV.

Petra KERSNIC

Iz knjige "Slovenija v Evropski uniji" - Urad vlade za informiranje - maj 1999

Vprašanje 47

KATERE DRŽAVE SO S 1.1.1999 UVEDLE EVRO KOT ZAKONITO PLAČILNO SREDSTVO? (EVRO je s 1.1.1999 nadomestil EKU - evropsko obračunsko enoto v razmerju 1:1).

Evro je uvedlo naslednjih enajst držav članic EU: Avstrija, Nemčija, Italija, Francija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Irska, Finska, Španija in Portugalska. Te države so tudi članice denarne unije. Evra niso uvedle Velika Britanija, Danska, Švedska in Grčija.

Vprašanje 39

KDAJ BOMO LAHKO V DRŽAVAH, KI SO UVEDLE EVRO, PLAČEVALI Z BANKOVCI EVRA?

Bankovci in kovanci evra bodo dani v obtok 1.1.2002. Bankovce dotedanjih državnih valut bodo sodelujoče države zamenjale v prvih šestih mesecih leta 2002. Bankovci evra bodo izdani v apoenih po 500, 200, 100, 50, 20, 10 in 5 evrov ter kovanci v apoenih po 2 evra in 50, 20, 10, 5, 2 in 1 cent.

Vprašanje 59

V KATEREM JEZIKU SE BODO POGOVARJALI ZAPOSLENI V NAŠIH PODJETJIH, KO BO SLOVENIJA V EU IN BODO MED ZAPOSLENIMI TUJCI - DRŽAVLJANI ČLANIC EU?

V skladu z 11. členom Ustave Republike Slovenije je uradni jezik v Sloveniji slovenščina, na območju občin, v katerih živita madžarska in italijanska narodna skupnost, pa sta uradna jezika tudi madžarščina in italijanščina. Tujci - državljani EU se bodo lahko pogovarjali tudi v svojem jeziku. Če bo znanje slovenskega jezika pogoj za opravljanje dela na določenem delovnem mestu, bodo tujci morali dokazovati znanje slovenskega jezika.

Vprašanje 63

KAJ KONKRETNO POMENI PROST PRETOK STORITEV ZNOTRAJ EU?

EU od nas zahteva enoten evropski notranji trg, opisan s štirimi prostostmi:

- prosto gibanje industrijskega blaga,
- svoboda čezmejnega opravljanja storitev med podjetji in potrošniki iz SLO in EU,
- pravica do prostega gibanja kapitala,
- prosto gibanje državljanov, ki želijo opravljati delo ali storitve v drugi državi EU.

Storitve prevzemajo prevladujoči delež v strukturi proizvodnje razvitih držav, prav tako v Sloveniji. Sedaj so to storitve predvsem na področju turizma in transporta. Čedalje pomembnejši pa bodo trgovina, bančništvo, zavarovalništvo, finance in intelektualne storitve.

Vprašanje 66

BODO MORALA BITI TUDI PO VSTOPU V EU IZDELKOM PRILOŽENA NAVODILA ZA UPORABO V SLOVENSKEM JEZIKU?

V skladu z veljavno zakonodajo bodo morala biti tudi po vstopu SLO v EU potrošnikom zagotovljena navodila za uporabo v slovenskem jeziku, blagu pa jih v skladu z zakonom priloži podjetje in fizična oseba, ki opravlja pridobitveno dejavnost na trgu.

Nadaljevanje sledi!

ONKOLOŠKI INŠTITUT LJUBLJANA

Služba za zdravstveno nego

OBVESTILO ZDRAVSTVENIM ZAVODOM

V skladu s programom pripravnštva za višje in diplomirane medicinske sestre obveščamo, da bo na Onkološkem inštitutu Ljubljana v dneh **od 27. - 30. marca 2000** organiziran teoretični del usposabljanja iz onkološke zdravstvene nege in onkologije.

Kotizacija za 4-dnevni celodnevni seminar teoretičnega usposabljanja znaša 40.000 SIT. DDV po stopnji 19 % v znesku 7.600 SIT je všteti v ceno. V kotizacijo so všteti tudi priročnik predavanj, malica in kava.

Kotizacijo se nakaže s prijavnico za strokovna srečanja na žiro račun Onkološkega inštituta Ljubljana št.: 50103-603-45793, sklic na št. 99 297300, tri dni pred pričetkom seminarja, to je 24.3.2000. Račun boste prejeli na seminarju, ko boste predložili dokazilo o plačani kotizaciji. Na virmanu označite šifro 11 (plačilo pred prejemom fakture). Kotizacijo je mogoče z gotovino plačati tudi pred pričetkom seminarja. S seboj imejte davčno številko zavoda.

Izobraževanja se lahko udeležijo tudi medicinske sestre in zdravstveni tehniki z že opravljenim strokovnim izpitom. Možna je tudi enodnevna udeležba, s kotizacijo za prve tri dni po 10.000 SIT, zadnji dan po 7.000 SIT in z nakupom priročnika po 3.000 SIT.

Zaradi evidence pripravnikov in priprave računov vas prosimo, da udeležence pisno (prijavnica) prijavite na naslov:

Marina Velepčič

Onkološki inštitut Ljubljana,

Zaloška 2, 1000 Ljubljana

faks: 061/13 14 180

Pripravniki naj s seboj prinesejo pravilno izpolnjen list o pripravnštvu, ki ga je izdala Zbornica zdravstvene nege Slovenije.

Lep pozdrav!

Direktorica za zdravstveno nego

Marina Velepčič, vms

PROGRAM TEORETIČNEGA USPOSABLJANJA IZ ONKOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE IN ONKOLOGIJE ZA VMS - PRIPRAVNICE

od 27. - 30. marca 2000

PONEDELJEK, 27.03.2000

08.00	Registracija
09.15 - 09.30	Informacija o poteku seminarja Marina Velepčič, vms, Brigita Skela - Savič, univ. dipl. org., vms
09.30 - 10.15	Biologija maligne celice in značilnosti rasti tumorja prof. dr. Gregor Serša, dipl. biol.
10.20 - 10.50	Pogostnost raka in preživetja bolnikov v Republiki Sloveniji prof. dr. Vera Pompe Kirn, dr. med.
10.50 - 11.10	Odmor
11.10 - 11.40	Dejavniki tveganja in možnosti preprečevanja raka doc. dr. Maja Primic - Žakelj, dr. med.
11.45 - 12.10	Organizacija onkološkega zdravstvenega varstva doc. dr. Maja Primic - Žakelj, dr. med.
12.15 - 13.00	Osnovni principi ugotavljanja in zdravljenje rakave bolezni doc. dr. A. Peter Fras, dr. med.
13.00 - 13.10	Odmor
13.10 - 13.40	Mikroskopska diagnostika v onkologiji prof. dr. Rastko Golouh, dr. med.
13.45 - 14.15	Slikovna diagnostika v onkologiji Maksimilijan Kadivec, dr. med.

TOREK, 28.03.2000

08.30 - 09.00	Tumorski označevalci dr. Srdjan Novakovič, dipl. biolog
09.05 - 09.50	Zgodnje odkrivanje raka dojke in samopregledovanje Tatjana Kumar, vms
09.55 - 10.35	Onkološka kirurgija prof. dr. Marko Snoj, dr. med.
10.35 - 10.55	Odmor
10.55 - 11.35	Zdravstvena nega onkološkega kirurškega bolnika Marija Rebevšek, vms
11.40 - 12.10	Sistemska zdravljenje Olga Cerar, dr. med.
12.15 - 13.10	Zdravstvena nega bolnika ob sistemskem zdravljenju Brigita Skela - Savič, univ. dipl. org., vms

13.10 - 13.20	Odmor
13.20 - 13.45	Varno ravnanje s citostatiki Darija Musič, vms
13.50 - 15.10	Zdravstvena nega bolnika, ki ima vstavljen I.V. AC-CES PORT Brigita Skela - Savič, univ. dipl. org., vms
SREDA, 29.03.2000	
08.30 - 09.15	Zdravljenje bolečine Slavica Lahajnar, dr. med.
09.20 - 10.20	Posebnosti zdravstvene nege bolnika ob analgeziji Mira Logonder, vms
10.25 - 10.45	Odmor
10.45 - 11.15	Osnove radioterapije doc. dr. Hotimir Lešničar, dr. med.
11.20 - 12.00	Zaščita osebja pred ionizirajočim sevanjem Janez Marolt, vrt
12.00 - 12.10	Odmor
12.10 - 12.55	Zdravstvena nega obsevanega bolnika Zdenka Erjavšek, dipl. medicinska sestra
13.00 - 13.40	Zdravstvena nega bolnika, zdravljenega z brahira-dioterapijo Tatjana Pouh, vms

ČETRTEK, 30.03.2000	
08.30 - 09.15	Principi prehrane onkološkega bolnika Helena Drolc, vms
09.20 - 10.05	Vloga ožjega in širšega okolja pri psihični rehabilitaciji Marja Strojín, dipl. psih.
10.10 - 11.10	Bolnikovo doživljanje v različnih fazah bolezni - komunikacija - timsko delo v onkologiji - pomoč svojcem Metka Klevišar, dr. med.
11.10 - 11.30	Odmor
11.30 - 12.10	Pismeno preverjanje znanja
12.15 - 12.45	Fizioterapija in rehabilitacija onkološkega bolnika Edita Rotner, vft
12.50 - 13.30	Pravice bolnikov iz področja zdravstvenega, socialnega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja Irena Golob, vms
13.35 - 14.00	Zaključek seminarja Marina Velepč, vms Brigita Skela - Savič, univ. dipl. org., vms

KOLABORATIVNI CENTER SZO ZA PRIMARNO ZDRAVSTVENO NEGO ZDRAVSTVENI DOM Dr. ADOLFA DROLCA MARIBOR

Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego Maribor najavlja učno delavnico

KINESTEZIJA V ZDRAVSTVENI NEGI - osnovni program

od 19.-21. junija 2000

Razpisujemo 3-dnevno učno delavnico "Kinestezijska v zdravstveni negi" - osnovni seminar, ki bo potekala od 19.-21. junija 2000 in jo bo vodil doc. Wolfgang Gotzfried iz Nemčije.

Cilj učne delavnice je izrazito preventiven, ker omogoča pravilen način fizičnega obremenjevanja in s tem učinkovito in nenevarno telesno interakcijo pri obremenjevanju.

V skupini je lahko največ 16 udeležencev. Udeleženci dobijo certifikat o dodatni funkcionalni usposobljenosti. Teoretični del bo v nemščini, a bomo poskrbeli za konsekvativno prevajanje.

Naknadno vas bomo obvestili o kraju in o stroških bivanja.

Cena učne delavnice je 73.000,00 SIT; denar boste nakazali po dogovoru s Centrom na žiro račun Zdravstvenega doma Maribor: **51800-603-31999**; sklic na štev. 88-09-18.

Ker moramo prevzeti odgovornost za izvedbo učne delavnice, moramo dobiti **vašo pismeno prijavo na Center do 05. marca 2000.**

Vse dodatne informacije dobite v našem Centru, telefon: 062-22-86-455, Faks: 062-22-86-587.

Mag. Bojana Filej
Vodja Centra

KLINIČNI CENTER LJUBLJANA
KLINIČNI ODDELEK ZA ENDOKRINOLOGIJO,
DIABETES IN PRESNOVNE BOLEZNI
ZALOŠKA c. 7, 1525 LJUBLJANA
prireja FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE
Z UČNO DELAVNICO

ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000

Na srečanju naj bi se udeleženci seznanili s sladkorno boleznijo. Prav tako naj bi spoznali pripomočke za vbrizgavanje insulina, tehniko vbrizgavanja insulina, pripomočke za merjenje sladkorja v krvi, tehniko meritev, zdravo prehrano, preprečevanje sladkorne bolezni itn.

Na funkcionalnih izobraževanjih, ki so potekala v letih 1996, 1998 in 1999 je bilo veliko udeležencev. Zaradi načina izobraževanja je bilo število udeležencev omejeno. Na željo mnogih, ki bi se želeli udeležiti izobraževanja, pa smo jih žal morali zavrniti, **bomo 17. in 18. marca 2000 na Bledu v hotelu Kompas ponovno organizirali funkcionalno izobraževanje.**

STROKOVNE VODITELJICE:

Milena Bohnec, vms, prof. soc. ped.
Barbara Žargaj, vms
Mateja Tomažin - Šporar, vms.

UDELEŽENCI:

V tej obliki strokovnega izpopolnjevanja lahko sodelujejo vse medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki izvajajo zdravstveno nego sladkornega bolnika v bolnišničnem zdravljenju, v zdravstvenih domovih, domovih za ostarele ali pa na domu (patronažna služba).

Na izobraževanju lahko sodelujejo tudi učitelji v šolah, ki se ukvarjajo s poučevanjem učencev s področja zdravstvene nege sladkornega bolnika. Izobraževanje je primerno tudi za zaposlene v lekarnah, ki se neposredno srečujejo s sladkornimi bolniki in jim svetujejo pri izdaji pripomočkov za zdravljenje sladkorne bolezni.

Izobraževanje se upošteva pri napredovanju, za kar izdamo potrdilo.

KOTIZACIJA:

Kotizacija znaša 30.000 SIT + DDV - **Za funkcionalno izobraževanje "Zdravstvena nega in sladkorna bolezen 2000"**, in vključuje stroške predavateljev, organizacije, prostor izvedbe izobraževanja, PRIROČNIK "Sladkorna bolezen", rekreacijo in spremni material.

Prijavnico z vsemi točnimi podatki pošljite na naslov:

Klinični center, Klinični oddelek za endokrinologijo,

diabetes in presnovne bolezni, Ambulanta za diabetike

Mateja Tomažin - Šporar

Zaloška c. 7, 1000 Ljubljana

Po prejetju prijavnice vam bomo poslali račun za funkcionalno izobraževanje.

Kontaktna oseba za vsa dodatna vprašanja je Mateja Tomažin - Šporar na direktni tel. št.: 061/13 43 168.

Število prijav je zaradi načina izobraževanja omejeno.

Program bo potekal v hotelu Kompas na Bledu.

Rezervacija prenočišča: Prenosišča smo rezervirali v hotelu Kompas na Bledu, sami pa potrdite rezervacijo pod šifro: "Funkcionalno izobraževanje - diabetes 2000"

na tel.: 064/79 40, faks: 064/ 743 499.

Učna delavnica se prireja s soglasjem Zbornice - Zveze in je vpisana v register izobraževanje pod št.: 137/99.

PROGRAM FUNKCIONALNEGA IZOBRAŽEVANJA Z
UČNO DELAVNICO

ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000

BLED, Hotel Kompas

PETEK, 17.03.2000

08.00 - 09.00	Registracija udeležencev
09.00 - 09.30	Definicija, diagnoza, klasifikacija in epidemiologija sladkorne bolezni prim. mag. Miha Koselj, dr. med.
09.30 - 10.15	Zdravljenje sladkorne bolezni - Prehrana sladkornega bolnika Mateja Tomažin - Šporar, vms
10.15 - 11.00	Odmor - prigrizek - ogled razstave
11.00 - 11.45	Zdravljenje sladkorne bolezni z zdravili prim. Franc Mrevlje, dr. med.
11.45 - 12.15	Praktični vidika insulinskega zdravljenja, hipoglikemija Milena Bohnec, vms, prof. soc. ped.
12.15 - 12.30	Pomen vključitve svojcev v zdravljenje sladkorne bolezni in pomen povezave s patronažno službo Barbara Žargaj, vms
12.30 - 13.00	Vzroki kronične neurejenosti sladkorne bolezni in zmožnost današnjega zdravljenja doc. dr. Marko Medvešček, dr. med.
13.00 - 14.30	Odmor za kosilo
14.30 - 15.00	Ukrepi pri nenadnem poslabšanju sladkorne bolezni prim. Franc Mrevlje, dr. med.
15.00 - 15.30	Sprejem sladkornega bolnika na bolniški oddelek in vloga medicinske sestre

	Mojca Mikuš, vms
15.30 - 16.00	Zapleti sladkorne bolezni prim. Miha Koselj, dr. med
16.00 - 16.30	Telesna dejavnost in zdravljenje sladkorne bolezni prim. mag. Matjaž Vrtovec, dr. med.
16.30 - 17.00	Odmor - kava - sok
17.00 - 17.30	Diabetična nevropatija mag. Vilma Urbančič - Rovan, dr. med.
17.30 - 18.00	Pravice do tehničnih pripomočkov pri zdravljenju sladkorne bolezni za sladkorne bolnike Alenka Škrjanc, dr. med.
	Diskusija
	Rekreacija po izbiri - zaželeno športna oprema
20.00	Svečana večerja - zabavni večer s plesom

SOBOTA, 18.03.2000

08.30 - 09.00	Samokontrola sladkorne bolezni Klavdija Čuček - Trifkovič, vms, prof. zdrav. vzg.
09.00 - 10.00	Posebnosti osebne higiene in nega nog pri sladkornem bolniku Mira Slak, sms

10.00 - 10.30	Nosečnost in sladkorna bolezen Marjeta Tomažič, dr. med.
10.30 - 11.00	Odmor - kava - sok
UČNE DELAVNICE	
11.00 - 12.00	Seznaniitev s pripomočki za vbrizgavanje insulina (klasika, peresniki, vbodna mesta) Mateja Tomažin - Šporar, vms, Melita Hočevar, vms, dipl. teol.
12.00 - 13.00	Seznaniitev s pripomočki za samokontrolo (testni lističi, merilci glukoze v krvi) Milena Bohnec, vms, prof. soc. ped., Tibor Kolar, lab. tehnik
13.00 - 15.00	Odmor za kosilo
15.00 - 16.00	Načrtovanje zdrave prehrane, prikaz priprave zdravega jedilnika Barbara Žargaj, vms
16.00 - 17.00	Praktični prikaz oskrbe diabetičnega stopala in pripomočkov za nego nog Mira Slak, sms Zaključek z diskusijo Podelitev potrdil

PRIJAVNICA

Prijavljam se na funkcionalno izobraževanje z učno delavnico

ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000,
hotel Kompas na Bledu, 17. in 18. marec 2000.

UDELEŽENEC / UDELEŽENKA

Ime in priimek .....

Izobrazba .....

Naslov in občina stalnega bivališča .....

Telefon št.: .....

Izjava - davčni zavezanec - obkroži: DA / NE, davčna številka: .....

Datum ..... Podpis .....

Izpolniti le v primeru, ko udeleženec ni tudi plačnik (plačnik je podjetje ali zavod)

PLAČNIK UDELEŽBE / KOTIZACIJE

Naziv podjetja .....

Točen naslov sedeža podjetja .....

Tel/faks št.: .....

Kontaktna oseba .....

Izjava - davčni zavezanec - obkroži: DA / NE, davčna številka: .....

Matična številka: ..... Žiro račun št.: .....

KLINIČNI CENTER LJUBLJANA - Področje za zdravstveno nego in oskrbo, Ljubljana, Zaloška cesta 2 Objavljamo

predlog programa učnih delavnic Svetovalne službe zdravstvene nege Kliničnega centra,

ki ga bomo organizirali predvidoma v mesecu marcu za potrebe medicinskih sester v osnovnem zdravstvu in slovenskih bolnišnic. Razpisujemo minimalno 15 prijav do največ 20, odvisno od zanimanja strokovne javnosti. Cena na udeleženca učne delavnice je cca 74.000 SIT za 5 dni. Prijave zbiramo do 15. februarja 2000.

Glavna medicinska sestra KC, Polona Zupančič, vms

PREDLOG PROGRAMA UČNIH DELAVNIC O PREPRED- ČEVANJU IN OSKRBI RAZJEDE ZARADI PRITISKA

Ponedeljek

- 09.00 Pozdrav in spoznanje udeležencev - pozdravi vodja tečaja in drugi
- 09.30 Razjeda zaradi pritiska, vzroki za njen nastanek, najpogostejša mesta nastanka - predava medicinska sestra
- 10.00 Ocena splošnega bolnikovega stanja za ugotavljanje ogroženosti - predava medicinska sestra
- 10.30 Preventivni načrt zdravstvene nege glede na ogroženost bolnika - predava medicinska sestra
- 11.00 Odmor
- 11.30 Razjede, rane, doze cepljenja - predava zdravnik
- 12.30 Dejavniki, ki zavirajo celjenje razjed - predava medicinska sestra
- 13.00 Odmor
- 13.30 Stopnje razjede zaradi pritiska - predava medicinska sestra
- 14.00 Ocena razjede zaradi pritiska - predava medicinska sestra

Torek

- 09.00 Tehnika čiščenja in tekočine, ki jih uporabljamo za čiščenje razjed
- 09.30 Pripomočki za oskrbo razjed - splošno - predava medicinska sestra
- 10.00 Pripomočki za oskrbo razjed - polprepustni filmi in hidrokoloidi - predava medicinska sestra
- 10.30 Pripomočki za oskrbo razjed - obloge iz poliuretanske pene in hidrogeli - predava medicinska sestra
- 11.00 Odmor
- 11.30 Pripomočki za oskrbo razjed - obloge iz alginata in drugi zapolnitveni materiali - predava medicinska sestra
- 12.00 Pripomočki za oskrbo razjed - obloge z zdravilnimi dodatki - predava zdravnik
- 13.00 Kirurška oskrba razjede zaradi pritiska - predava zdravnik

Sreda

- 09.00 Oskrba razjede zaradi pritiska 1. in 2. stopnje - predava medicinska sestra
- 09.30 Oskrba razjede zaradi pritiska 3. stopnje - predava medicinska sestra
- 10.00 Oskrba razjede zaradi pritiska 4. stopnje - predava medicinska sestra
- 10.30 Oskrba razjede zaradi pritiska 5. stopnje - predava medicinska sestra
- 11.00 Odmor
- 11.30 Dokumentacija zdravstvene nege in oskrbe razjede zaradi pritiska
- 12.00 Zdravstvena vzgoja bolnikov in svojcev
- 13.00 Sodelovanje s patronažnimi sestrami in drugimi, ki bodo bolnika negovali

Četrtek

- 09.00 - 13.00 Praktične vaje oziroma učne delavnice po skupinah

Petek

- 09.00 - 13.00 Praktične vaje oziroma učne delavnice po skupinah

PSIHIATRIČNA KLINIKA LJUBLJANA, Studenec 48
Medicinske sestre v sodelovanju z izkušenimi strokovnjaki pripravljajo

funkcionalno izobraževanje iz psihiatrične zdravstvene nege in psihatrije,

kjer bomo obravnavali najpogostejše duševne motnje, prikazali pestrost negovalnih vprašanj in svojevrstnost negovalnih postopkov v psihiatrični zdravstveni negi.

Program je namenjen:

- zdravstvenim tehnikom in medicinskim sestram,
- drugim sodelavcem v zdravstveni negi,
- samostojnim podjetnikom na področju zdravstvene nege.

Začetek izvajanja programa:

Prvi termin bo 27. 3. – 7. 4. 2000 in drugi 10. 4. – 21. 4. 2000. V vsako skupino sprejmemo omejeno število kandidatov, zato vas prosimo za pravočasne prijave. Program se šteje kot strokovno izobraževanje.

Kotizacija 70.000 SIT lahko vplačate na žiro račun številka 50103-603-000-04033974, sklic na številko 00-297304.

Vse informacije v zvezi z izobraževanjem vam bo posredovala Radojka Kobentar, tel. 061/484-454 ali 485-451.

Pričakujemo vaše sodelovanje.

PRIJAVNICA ZA STROKOVNA SREČANJA

Zavod (podjetje) _____

Poštna številka in kraj _____

Ulica in hišna številka _____

Zavezanec za DDV   DA   NE   (obkrožite) - Davčna številka _____

Telefon _____ Kontaktna oseba: _____

Prijavnica za strokovno srečanje v kraju _____ dne _____

z naslovom _____

Organizator _____

Prijavljamo naslednje udeleženske/ce:

IME IN PRIIMEK

DELOVNO MESTO

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Kotizacijo z DDV v višini _____ tolarjev smo nakazali:

☐ Na žiro račun št. 50101-678-48641 sklic na številko 00 120 + SM (št.sekcije)
nakazilo izvedeno dne _____

☐ Z gotovino na dan seminarja

☐ S čekom na dan seminarja

Datum prijave _____

Žig ustanove: _____

Podpis odgovorne osebe: _____

PRVI DOBITNIKI PRIZNANJ DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA

Jelka MLAKAR

PAVLINA BRANCELJ

Njen delovni EGO:

Ni bilo v naših krajih sestanka, kjer bi na njem ne bila pričujoča, da sem vse zmogla, še zdaj je uganka, kakšne so sile dajale mi moč.

Moč diskusije bila mi je dana, jezik namazan sem vneto vrtela, kar onemela je sejna dvorana, kadar sem vstala in grmeti začela.

Pavlini so že rojenice prerokovale, da bo morala delati ponoči. Po končani šoli je pričela delati na intenzivnem oddelku mariborske bolnišnice, istočasno je bila to še reanimacijska soba. Sama pravi, da »sobile vse hude reči na enem mestu«. Poklicna pot jo je popeljala v Ljubljano, kjer je bilo »lepo, zanimivo in naporno«. Nadaljevala je v viški enoti ZD Ljubljana, »kjer še danes služi narodu«.

V DMSZT Ljubljana je od leta 1972, torej od njegovega uradnega nastanka dalje. Bila je poverjenica za društvo v enoti Vič-Rudnik, do 1992 pa članica IO DMSZT Ljubljana oziroma njegovih teles. V viški enoti ZD je 1992 malo prezgodaj za tiste čase - poskušala organizirati sindikat zdravstvene nege, ki se je »zgodil« čez eno leto. Pavlina Brancelj je medicinska sestra in vzornica vsem, ki jo poznamo, predvsem zaradi odnosa do bolnika, svoje pokončne drže in neprekosljive energije.

Veliko količino te energije je vlagala v aktivno društveno delo in si je srebrni znak že zdavnaj zaslužila.

IRENA KERŠIČ RAMŠAK je članica izvršilnega odbora DMSZT Ljubljana: štiri leta je bila predsednica podružnice Litija-Kamnik, od leta 1997 je podpredsednica društva. Njena aktivna vloga je usmerjena v zgodovino zdravstvene nege na Slovenskem, z velikim smislom za ohranjanje zgodovinskih virov,

starih predmetov, pisnih materialov idr. Slovenske medicinske sestre je prebudila, da so začele razmišljati in ceniti preteklost, brez katere ni vsakdana in še manj jutrišnjega dne. Njen aktivni prispevek: »Bilo je nekoč...« na strokovnem srečanju DMSZT Ljubljana leta 1998 se je ponovil lani na proslavi mednarodnega dneva medicinskih sester v Novem mestu, vključno s simbolično postavitvijo muzeja. Njeno »remek« delo je uniforma Angele Boškin, prve medicinske sestre na Slovenskem. Muzej zdravstvene nege se počasi udejanja v stari babiški šoli v Ljubljani in ponosni smo nanj.

Irena je zaposlena od leta 1977 v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku (dve leti je bila vodja zdravstvene nege v zavodu), od leta 1991 je članica mobilne službe pri Zavodu za pomoč otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami, ki so vključeni v redni program usposabljanja za področje vse Slovenije.

Je članica izvršnega odbora društva INKO, aktivno sodeluje z Zvezo paraplegikov in Zvezo društev za cerebralno paralizo. Leta 1997 je ob 50-letnici ZUIM-a Kamnik prejela Priznanje za dolgoletno delo in uvajanje novih metod dela na področju zdravstvene nege v Zavodu.

Izjemno dobro usklajuje tudi delovanje podružnic in sekcij pri DMSZT Ljubljana. Ob vsem tem je študentka VŠZ v Ljubljani.

JOŽE MATJAŠEC razdaja svojo energijo v različna področja življenja. Na stvari in dogodke okrog sebe gleda z različnih zornih kotov, vedno pozitivno. V timu daje prednost komunikaciji in medsebojnemu razumevanju. Verjame, da prihodnost pripada tistim, ki bodo med seboj sodelovali, kar velja tudi za zdravstveno nego. Od leta 1991 je zaposlen v Mladinskem zdravilišču Rakitna, kjer od leta 1992 kot glavni medicinski tehnik s svojimi

organizacijskimi sposobnostmi, nenehnim izobraževanjem (tudi v tujini) in celostnim pristopom do otroka z astmo pomaga k prepoznavnosti klimatskega zdravilišča Rakitna. Kot odličen organizator se je izkazal pri strokovnem srečanju junija 1998, ki ga je pripravilo DMSZT Ljubljana prav na Rakitni, kjer se je zbralo okrog 300 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ter preživelo »drugačen dan«.

Razen v stroko (štiri leta je bil tudi predsednik Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zdraviliški dejavnosti) razdaja svoje talente tudi v druge stvari. Je oče treh hčera, piše pesmi, intenzivno se ukvarja s slikanjem. Je aktivni član upravnega odbora DMSZT Ljubljana, v okviru katerega skrbi za povezovanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki obiskujejo likovni tečaj pri KUD Lojz Kraigher, in je tudi sam odličen slikar.

Verjame, da bo tudi na področju zdravstvene nege prišlo do sprememb, saj so nujne in jim redno sledi. Zaradi aktivnega delovanja mu je DMSZT Ljubljana podelilo srebrni znak.

POLONA ZUPANČIČ

Je oseba, ki je ni potrebno posebej predstavljati. Prepoznavna je v slovenskem prostoru zdravstvene nege, ne samo kot glavna medicinska

sestra Kliničnega centra, ampak kot gonilna sila mnogih "dogodkov", ki so in še zaznamujejo naš poklic.

Je predsednica stalne komisije za bolnišnično zdravstveno nego pri Razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravstvo, predsednica nadzornega odbora Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, članica mnogih projektних skupin in avtorica različnih projektov.

S svojimi sodelavkami je pripravila mnoge strokovne vsebine in stališča, opravljala številne dodatne strokovne aktivnosti in še mnogo drugega. Ves čas se je strokovno izpopolnjevala in to podpirala tudi pri svojih kolegicah in kolegih.

Zdravstveno nego zastopa v pokončni drži, čeprav to mnogokrat ni enostavno. Popolnoma razumljivo ji je mnogovrstno dogajanje na slovenski sestrski sceni, še posebej v Kliničnem centru. Podpira vse vrste aktivnosti, ki služijo razvoju poklica zdravstvene nege.

DMSZT Ljubljana se je odločilo za podelitev srebrnega znaka, ker se je njegovo delovanje razvijalo tudi zaradi njene osebne podpore, pa naj gre za idejne projekte ali "obrobne zadeve", ki so za delovanje tako aktivnega društva nujno potrebne

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA in
SINDIKAT DELAVCEV V ZDRAVSTVENI NEGI SE KLINIČNI CENTER LJUBLJANA ORGANIZIRATA

OGLED BENEŠKEGA KARNEVALA 4. 3. 2000

Odhod avtobusa bo ob 6.00 uri iz Vegove ulice v Ljubljani. Pot nas bo vodila mimo nakupovalnega središča Marcona (postanek za nakupe). Od Mester bomo v Benetke potovali z vlakom, dan bomo preživeli na beneških ulicah (ogled Benetk in srečanje z najlepšimi maskami). Ob 20.00 uri odhod v Ljubljano.

Prijave: Kompas Holidays, Miklošičeva 11, Ljubljana
25. 2. 2000, 28. 2. 2000 in 29. 2. 2000; od 8.30 - 18.00 ure.

Cene ob prijavi: 1.500,00 SIT (za člane DMSZT Ljubljana in Sindikata delavcev v zdravstveni negi, SE Klinični center).
Ne pozabite potnega lista ali osebne izkaznice!

Pridružite se nam!

Sindikat del. v ZN
SE KC
Saša Kotar

Za izletništvo
DMSZT Ljubljana:
Nada Butinar

BILI SMO NA KUMU

Pavlina BRANCELJ

Zadnjo majsko soboto je DMSZT Ljubljana v sodelovanju s podružnico iz Zasavja organiziralo izlet na KUM.

Kum je izrazito osamljen vrh, dolenski Triglav, kakor mu pravijo Dolenjci. S svojimi 1220 metri je najvišja gora v Zasavju.

Na železniški postaji v Zagorju nas je pozorno sprejela Marija Filipič. Prešerno vzdušje pa je vzdrževala Marjana Bajda, ki je sam pohod tudi vodila.

Jutro v Zagorju je brez meglice, nebo brez oblčka, kakor da bi ga pomil z mokro cunj. Petnajst nas krenile po cesti proti gozdu. Kmalu kolena brišejo roso z bogatega rastlinja, ki sili na redko prehojeno pot. Ta smer, ki jo je izbrala in vodila Marjana Bajda, je bila v zadnjih letih redko prehojena. Po dobri uri hoje se sredi gozda odpre zaselek Završje. Prijazni domačini nam ponudijo okrepčilo. Malo počijemo, pokramljamo o obilici dela in košnji, ki je letos obilna zaradi velike moče. Zavihtimo nahrbtnike in že smo v gosjem redu sredi travnika, ki je še polnem cvetju.

Nadaljujemo pot skozi prelepe bukove gozdove, sledijo pisani travniki, ki pa zaradi višine še niso v polnem razcvetu, in že smo v Čebulovi dolini. Dolina med Kozlovo goro (1027 m) in Vodeno pečjo (1070 m) je vsa prekrita s čemažem. To je belo cvetoča lilijevka, ki močno diši po česnu. V nos nam seže sladkoben vonj. Domačini mu pravijo čebula. Kamor seže pogled, jajčasto - suličasti zeleni listi in belo cvetje. Lepo!

Po dobrih treh urah hoje se gozd odpre, prispeemo do ceste, ki zavije v goličavo. Že zagledamo orjaški splet anten, po katerem je Kum daleč viden in razpoznaven. Na drugem gričku vidimo s soncem obsijano cerkev sv. Neže. Sam zase stoji tudi zvonik. Pod robom na južni strani grebena stoji planinski dom. Na cilju ni vetra, ne

grozeče nevihte, le paša za oči. Ozremo se naokoli, oko išče že znane vrhove. Vidi se v šir in dalj, neskončno obzorje planinskega bogastva.

Planinski dom na Kumu oskrbuje Planinsko društvo Kum-Trbovlje. Prijazno nas sprejmeta Igor in Veronka, ki sta srce in duša tega doma. Zardelih lic se nam pridruži še pet izletnikov, ki so prišli iz Trbovelj po krajši poti. Postreženi smo z enolončnico, ki nas okrepi. Dobro se odžejamo in ob slovesu obljubimo gospodarju Igorju, da se še vrnemo.

Vsako leto je romanje k cerkvi Sv. Neže na Kumu - Jernejeva nedelja.

Po nebu so priveslali že prvi oblaki, ki so s svojo senco vzbujali spoštovanje. Zadnji objem s pogledom vrh Kuma in vrnitev nazaj mimo Lontovža v Dobovec. Tu se ustavimo pri gospodu Cirilu Merzelju, župniku v tej fari. Prijazno nam razkaže cerkev in pogosti s svojo »kumsko grenčico«. Sam jo pripravlja iz raznih zeli, ki rastejo na gori. Že sedmo leto opravlja božjo službo v tej fari. Redno tudi mašuje na Kumu. Slovo. Že hitimo po vijugasti cesti proti Trbovljam. S severa se najavlja nevihta. Nič hudega, saj nas kmalu skrije gozd v svoje varno zavetje. Že slutimo trboveljski dimnik med drevjem. Krepak naliv nam osveži razgrete glave.

Vesele in zadovoljne se na trboveljski postaji poslovimo z mislijo - ob letu osorej.

*Naš Kum, zasavski Triglav slavni,
vse dni nas vabiš iz dolin,
naš Kum, naš striček zmeraj glavni,
vsak tvoj razgled je lep spomin.*

(Ivan Sivec)

Spoštovani uporabniki interneta!

Pri navajanju naslova spletne strani za DMSZT Ljubljana je prišlo do pomote in se naslov pravilno glasi:

drustvo-med-sester-lj.si

Obiščite nas kaj.

SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA STROKOVNIH SEKCIJ

Livio KOSINA

Na svoji tretji seji je Koordinacijski odbor strokovnih sekcij med drugim oblikoval osnutek vsebin za izpopolnjevanja in usposabljanja na področju zdravstvene nege v letu 2000.

Koordinacijski odbor strokovnih sekcij je organ Zbornice-Zveze, sestavljamo ga izvoljeni predsedniki strokovnih sekcij in podpredsednik Zbornice-Zveze za koordinacijo strokovnih sekcij. Koordinacijski odbor strokovnih sekcij se praviloma sestaja vsaka dva meseca. Njegova naloga je, da spremlja in koordinira delovanje vseh strokovnih sekcij, sodeluje pri oblikovanju strokovnih doktrin za specialna strokovna področja zdravstvene nege, določa temeljne smernice strokovnega izpopolnjevanja in povezuje delovanje strokovnih sekcij z drugimi organi v našem slovenskem združenju.

Najpomembnejša točka tretje seje je bilo zagoto-

vo oblikovanje vsebin za izpopolnjevanja in usposabljanja v letu 2000. Eden od pomembnejših zastavljenih ciljev je namreč bolj usklajeno in tesnejše sodelovanje strokovnih sekcij z regijskimi društvi in med organi Zbornice-Zveze. Oblikovanje vsebin za izpopolnjevanja in usposabljanja v letu 2000 je potekalo v strokovnih sekcijah. Na podlagi potreb v delovnih organizacijah in v skladu s strokovnimi doktrinami so predsednice in člani vodstev strokovnih sekcij ugotavljali potrebe po posameznih področjih in vnesli ugotovljene vsebine v skupni dokument. Da je bilo delo res zahtevno, a kvalitetno izvedeno, kaže tudi to, da je trajalo več mesecev oz. dlje, kot so predsednice strokovnih sek-

Koordinacijski odbor strokovnih sekcij na svoji 3. Seji:

Livio Kosina, Stanka Košir, Darinka Babič, Irena Buček Hajdarevič, Magda Berložnik, Neva Papler, Marija Mrak, Alenka Zega, Marija Špelič, Cvetka Meolic, Greta Zver, Brigita Skela Savič, Marta Gantar, Mateja Tomažin Šporar, Mirjana Čalič, Stanka Popović, Darko Čander, Milena Gliha, Patricija Kobiljšek, Marjana Božjak, Slavica Klančar, Erna Kos Grabnar in Milena Križaj.

cij sprva načrtovale. Dokument Ugotovljene potrebe po vsebinah je bil posredovan vsem zainteresiranim. Želimo si, da bi kar najširši krog sodeloval pri oblikovanju vsebin in nastajanju skupnega programa izpopolnjevanj in usposabljanj v letu 2000.

Poleg stalnega posodabljanja in razvoja dodiplomskega izobraževanja so zelo pomembne različne možnosti za vseživljenjsko izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih v zdravstveni negi. Vsebine izpopolnjevanj in usposabljanj izhajajo iz aktualne prakse, oblikovane pa so na podlagi izkušenj in potreb posameznih strokovnih področij. Vključujejo najnovejša spoznanja različnih strok in znanstvenih disciplin. Po svoji naravi se veliko hitreje prilagajajo potrebam kot dodiplomsko izobraževanje, saj je spreminjanje tega bolj zapleteno in je zato tudi manj gibljivo. Prav to so razlogi, da so te vsebine zelo pomembne. Omeniti je potrebno tudi uvajanje novih oblik, metod, sredstev in stilov izobraževalnega dela. Izpopolnjevanja in usposabljanja zaposlenih v zdravstveni negi pa poleg posodabljanja ožjih strokovnih znanj nudijo tudi usposabljanje za drugačno razmišljanje in za osebno zorenje ter omogočajo medregijsko srečevanje in s tem pospešujejo izmenjavo osebnih izkušenj oz. pospešujejo osebno rast – kar vodi k večji kvaliteti dela ter poklicnemu in osebnemu zadovoljstvu. Na tretji seji smo skupaj s strokovno službo obravnavali spremembe pri organizaciji strokovnih srečanj zaradi DDV. Ta je povzročil, da sta prijavljanje in registracija udeležencev bolj zahtevna. V vseh strokovnih sekcijah se bomo trudili pomagati pri uvajanju novega sistema in ga čim bolj olajšati za udeležence in odgovorne osebe. V tem smislu smo določili tudi nove postopke.

Iz regijskih društev so na srečanjih z upravnim odborom Zbornice-Zveze izrazili pobudo za oblikovanje dokumentacijskega centra. Strokovne sekcije so v okviru pobude že začele zbirati gradivo in zadolžile posebno delovno skupino za njegov pregled in oblikovanje predlogov.

HOSPITALIA®

PEDIKURA IN OSKRBA DIABETIČNEGA STOPALA

V prostorih specializirane medicinske prodajalne na lokaciji Kržičeva 10 v Ljubljani v okviru ZD Bežigrad se je mogoče med 8. in 17. uro oskrbeti z izborom medicinskih in sanitetnih materialov, pomožnih zdravilnih sredstev, pribora in aparatov ter ortopedske obutve.

V prostorih za pedikuro, vsakodnevno poteka medicinska oskrba nog in tudi diabetskega stopala, ki jo organizira in vodi ga. Boža Kobal, VMS.

Naročanje na pedikuro poteka po telefonu:

(061) 134-39-28

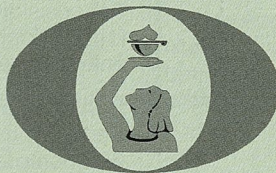
ali

(061) 134-39-29

Obiščite nas - skupaj bomo poiskali rešitev vaših težav in stisk.

Hospitalia d.o.o., Kržičeva 10, Ljubljana-Bežigrad

Plan strokovnih izpopolnjevanj v letu 2000

Zbornica – Zveza

- 15. april** 10. redna skupščina
- 12. - 13. maj 2000** 7. simpozij in proslava 12. maja, mednarodnega dneva medicinskih sester - Nova Gorica
organizator: Zbornica – Zveza v sodelovanju z Društvom medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Nova Gorica
- 8. - 10. junij 2000** Učna delavnica: **negovalne diagnoze – Kranjska gora**
organizator: Zbornica – Zveza v sodelovanju s Kolaborativnim centrom SZO
- Oktober** Strokovno srečanje z glavnimi medicinskimi sestrami zavodov – Ljubljana

Obiščite internet – www.zveza-dmszts.si

Regionalna društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

1. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA

V Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana se zavedamo, da je poleg uspešnega delovanja v službi potrebno skrbeti tudi za lastno dobro počutje v celoti.

V programu dela društva skušamo upoštevati medicinsko sestro in zdravstvenega tehnika kot celoto, z vsemi njunimi bio-psiho-socialnimi potrebami.

Zato bomo tudi letos nadaljevali z zastavljenimi programi iz prejšnjih let, nekaj novega bomo tudi dodali.

IZOBRAŽEVANJE bo potekalo v več smereh, od komunikacijskih delavnic, strokovnih predavanj v lastni organizaciji, kot tudi udeležbe na različnih strokovnih dogajanjih, ki jih bodo pripravili drugi.

Delavnici "Tudi beseda je zdravilo" bosta potekali 3. in 4. marca ter 6. in 7. oktobra.

Strokovna srečanja:

5. junij: "Ostanimo zdrave – kaj lahko naredimo zase"

4. december: "Sprejmemo drugačnost"

Interesne dejavnosti bomo skušali izpeljati po programu: joga, likovni tečaji, pevski zbor, pohodništvo, izletništvo, muzejska dejavnost ...

Skušali bomo spremljati aktualna dogajanja na področju zdravstvene nege doma in v svetu in tudi sami prispevati v okviru svojih možnosti in sposobnosti.

Informacije: **Darinka Klemenc, predsednica DM-SZT**, KC, telefon 142-36-55 ali 131-31-13, int. 22-78 in Irma Kiprijanovič, tajnica DMSZT, KC, telefon 131-13-13, int. 23-19.

Obiščite nas tudi na internetu: www.drustvo-med-sester-lj.si

2. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV MARIBOR

Strokovna srečanja:

Februar - klinični večer: Perspektive pomoči ženskam v stiski

Marec - enodnevni seminar: Urinska inkontinenca žene

- klinični večer: MRSA

Maj - strokovno srečanje na moto mednarodnega dneva medicinskih sester

Junij - klinični večer

September - Strokovna ekskurzija

Oktober – enodnevni seminar: Darovanje organov v Sloveniji

November – klinični večer

December – klinični večer

Informacije: predsednica DMSZT Milica Lahe, Visoka zdravstvena šola, Maribor, Žitna ulica 15, telefon 062 /300 47 00, faks 062/300 47 47 in GSM 041 710 939 in **tajnica DMSZT Ljuba Gergič**, Maribor, Staneta Severja 6, telefon/faks 062/311 138 in GSM 041 710 941.

3. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV CELJE

Informacije: predsednica DMSZT Marjana Vengušt, Zdravstveni dom Celje, telefon :063/ 434 -303 od 7.- 8. ure.

4. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NOVO MESTO

Strokovna srečanja:

Enodnevna strokovna srečanja bomo organizirali enkrat mesečno v konferenčni dvorani na Otočcu. Teme predavanj bodo določene glede na zanimanje in aktualnost. Število udeležencev: do 250.

Interna strokovna predavanja in učne delavnice bodo potekale v vseh sredinah, od koder prihajajo naše članice in člani. Namenjena bodo manjšemu številu sodelujočih, teme bodo ozko opredeljene, z razpravami in analizami vprašanj, predvsem s področja zdravstvene nege.

Okroglegle mize bomo organizirali ob svetovnem dnevu zdravja, mednarodnem dnevu medicinskih sester, obravnavale pa bodo aktualne teme s področja zdravja.

Sodelovali bomo tudi na strokovnih srečanjih ostalih društev in strokovnih sekcij.

Strokovne ekskurzije

Od 26. do 28. maja po Avstriji in Nemčiji z ogledom bolnišnice v Frankfurtu.

Oktober – dvodnevna ekskurzija z bivanjem v enem

slovenskih termalnih zdravilišč.

Izleti

Pohodniška sekcija bo pripravljala izlete po Dolenjski in Beli krajini ter enodnevne izlete po Sloveniji enkrat mesečno.

Volilni občni zbor

Sedanjemu vodstvu društva v aprilu poteče mandat, zato bomo februarja začeli z evidentiranjem novih članov in članic.

Izbor logotipa društva

Spomladi bomo objavili razpis za izbor logotipa društva.

Informacije: predsednica DMSZT Zdenka Seničar, Splošna bolnišnica Novo mesto, telefon 068/39-16-448.

5. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV POMURJA

Namen delovanja društva je, da s svojimi aktivnostmi pripomore k čim kvalitetnejšemu partnerstvu za zdravo skupnost in k dvigu zdravstvenega varstva v pomurskem prostoru.

Te cilje želimo doseči z naslednjim **programom v letu 2000:**

Predavanja:

1. Pospeševanje dojenja na porodniškem oddelku v Murski Soboti
2. Interhospitalne infekcije
3. Predavanje in predstavitev prostovoljnega dela v bolnišnici, zavodih in društvih v pomurskem prostoru

Delavnice: Duhovnost in bolezen, Spremljanje težko bolnih

Občni zbor

Aktivnosti ob 7. aprilu, Svetovnem dnevu zdravja

– predavanje, sodelovanje z lokalnimi skupnostmi na temo ob svetovnem dnevu zdravja

Udeležba na simpoziju zdravstvene nege Slovenije v Novi Gorici

Osrednje srečanje Pomurskih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ob 12. maju, mednarodnem dnevu medicinskih sester

Strokovna ekskurzija – (Zavod za slepe in slabovidne Škofja Loka)

Delavnice: Vzgoja za smisel življenja

Druge društvene aktivnosti:

1. Aktivnosti voditeljic skupin za kakovostno starost in vodenje teh skupin
2. Ogled in predstavitev društva OZARA v Mariboru ali v Murski Soboti
3. Ogled zasebne ambulante ter zdravstvene in zdraviliške dejavnosti v Banovcih
4. Aktivnosti pevskega zbora:
- Nastop na različnih prireditvah, Sodelovanje na

reviji pevskih zborov v Murski Soboti ter na srečanju pevskih zborov občine Beltinci, samostojni koncert pevskega zbora ter izvedbo božičnega koncerta v bolnišnici Murska Sobota.

5. Udeležba na srečanjih regijskega odbora ter sodelovanje z Zbornico zdravstvene nege Slovenije ter Zvezo društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter z ostalimi regijskimi društvi.
6. Kolesarjenje članov društva
7. Planinski izlet

V letu 2000 želimo še naprej sodelovati z lokalnimi skupnostmi in zdravstvenimi zavodi ter tako pomagati pri kvalitetnejšem zdravstvenem varstvu v Pomurju.

Svoje delovanje bomo nadaljevali tudi z društvi – Društvom za boj proti raku, RK, Karitasom, intervijskimi skupinami za kakovostno starost, društvom za osteoporozo, s Sindikatom delavcev v zdravstveni negi, z drugimi sorodnimi društvi in sindikati..

Poleg našega strokovnega druženja želimo prispevati k osebni rasti naših članov in kvaliteti bivanja ter s svojim delovanjem dvigniti strokovno in človeško plat zdravstvene oskrbe v pomurskem prostoru.

Informacije: predsednica DMSZT Milka Kavaš, Občina Beltinci, telefon 069/421-264

6. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV KOPER

Informacije: predsednica DMSZT Miroslava Bažec, Srednja zdravstvena šola Piran, Bolniška 30, telefon 066 746 251 ali **tajnica DMSZT Branka Kocjan,** Zdravstveni dom Koper telefon 066 274 071.

7. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NOVA GORICA

Strokovna srečanja:

1. Zdravi zobje za lep nasmeh
2. Krize, stresi – zdravlje, bolezni
3. Razvade in odvisnosti
4. 7. simpozij zdravstvene nege in svečano praznovanje ob mednarodnem dnevu medicinskih sester

Druge društvene aktivnosti

1. Strokovna ekskurzija
2. Občni zbor
3. 3. srečanje upokojenih medicinskih sester

Termini posameznih aktivnosti bodo sprotno objavljeni

Informacije: predsednica DMSZT Irena Vidmar, Zdravstveni dom Ajdovščina, telefon: 065/-16-230, faks 065/16 23 150.

8. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV GORENJSKE

Strokovna srečanja:

Marec - 1. soorganizacija Kokaljevih dnevo na temo Vloga medicinske sestre pri bolniku s srčnim popuščanjem

April - Vikend v Breginju

Maj - Udeležba na 7. simpoziju zdravstvene nege

November - Občni zbor in strokovno predavanje na temo Retorika

Informacije: predsednica DMSZT Ivana Hartman, Zdravstveni dom Škofja Loka - telefon 064/-652 000.

9. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENJ GRADEC

Strokovna srečanja:

1. Zdravstvena nega revmatološkega bolnika
2. Zdravstvena nega hematološkega bolnika
3. Zdravstvena nega gastroenterološkega bolnika
4. Komunikacije v timu zdravstvene nege
5. Pravice bolnikov in zdravstvena nega
6. Uvajanje prostovoljstva v bolnišnično zdravstveno nego
7. Proces zdravstvene nege v operacijski zdravstveni negi

Informacije: predsednica DMSZT Bojana Zemljič, SB Slovenj Gradec – interni oddelek - telefon: 0602/503 449 in **Anica Vogel,** SB otroški oddelek – telefon 0602 503 400.

10. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV VELENJE

Informacije: predsednica DMSZT Jana Verhovnik, Zdravstveni zavod Velenje: 063 - 856 - 711.

11. DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV PTUJ - ORMOŽ

Strokovna srečanja:

1. Spoprijeti se s stresom, toda kako?
2. Prehrambene navade – odraz na zdravju
3. AIDS in druge SPB

Družabne prireditve:

1. 12. maj – kulturna prireditev
2. 6. planinski izlet (3. oz. 10. junij)
3. 7. prednovoletno srečanje

Načrtujemo še 3 – 4 seje Predsedstva društva

Informacije: predsednica DMSZT Verica Turk, Zdravstveni dom Ptuj, telefon: 062 787 57 275

Strokovne sekcije

1. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V MEDICINI DELA, PROMETA IN ŠPORTA

Strokovno srečanje

Tema: Vloga medicinske sestre pri okvirnih analizah delovnih mest (ogledi delovnih mest, priprava programov za preventivne zdravstvene preglede)

Kraj in čas: Radenci, 7. – 8. april 2000

Informacije: predsednica strokovne sekcije Ana Lavrih, MNZ, Sektor za zdravstveno varstvo in varstvo pri delu, Ljubljana, telefon 061 3001450 (med 13. in 14. uro).

2. PSIHIATRIČNA IN NEVROLOŠKA SEKCIJA

Strokovna srečanja

Tema: Prikrajšane skupine in zdravstvena nega

Kraj in čas: Ljubljana, 03.02. 2000

(organizacija skupaj z DMSZT Ljubljana in drugimi soorganizatorji)

Tema: Motnje hranjenja in zdravstvena nega

Kraj in čas: Ljubljana, 19.04. 2000

Tema: Sodobna zdravstvena nega – izkušnje in možnosti za razvoj

Kraj in čas: Toplice Dobrna, 18.05. do 19.05.2000

Tema: Ali lahko v procesu zdravstvene nege tudi škodujemo?

Kraj in čas: Celje, Psihiatrična bolnišnica Vojnik, 20.10.2000

Zdravstvena nega smo ljudje

Kraj in čas: **po dogovoru za zaključene skupine/objava naknadno**

Intenzivni izkustveno – izobraževalni program s področja komunikacije, medsebojnih odnosov in sodelovanja, pomembnih za področje zdravstvene nege. Program temelji na izkustvenem delu s pomočjo pogovorov v manjših skupinah ter z osnovnimi teoretičnimi predavanji s tega področja. Program uspešno izvajamo že četrto leto, tudi v sodelovanju z regionalnimi društvi in nekaterimi sekcijami. Programa se lahko udeleži največ 36 udeležencev. Traja tri dni.

Kontaktne osebi: Marija Mrak, Klinični oddelek za mentalno zdravje, Zaloška 29, Ljubljana,
Tel: 061/140-20-30, 041/507-862 in
Livio Kosina: Klinični oddelek za mentalno zdravje, Zaloška 29, Ljubljana
Tel: 061/140-20-30, 041/682-111

3. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Strokovno srečanje marec 2000

Tema: Posebni psihološki in pedagoški pristopi učenja dijakov (skupaj s Centrom za poklicno izobraževanje) – pridobijo se tudi pedagoške točke

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Darinka Babič, Srednja zdravstvena šola Juga Polak Maribor, telefon: 062/326-207.

4. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER ZA ANESTEZIOLOGIJO, INTENZIVNO NEGO IN TERAPIJO TER TRANSFUZIOLOGIJO

Strokovni seminar

Tema: "Vzpostavitev, vzdrževanje, oskrba in komplikacije prostih žilnih pristopov."

Kraj in čas: 26. in 27. maja 2000 v hotelu Kompas v Kranjski Gori

1. Vrste in uporaba razkužil za kožo
2. Kdaj umivanje in kdaj razkuževanje rok
3. Izbor in smotna uporaba rokavic
4. Priprava vbodnega mesta za vzpostavitev proste žilne poti
5. Vzpostavitev in vzdrževanje periferne venske poti
6. Pogostost pojava komplikacij periferne venske poti
7. Oskrba centralnih venskih katetrov
8. Vzdrževanje in tekočinska terapija za CVK
9. Sledenje okužb po CVK
10. Sledenje okužb po CVK pri otrocih
11. Komplikacije po CVK
12. Vzdrževanje, oskrba in komplikacije arterijskih kanil
13. Ravnanje z dializnimi fistulami
14. Ravnanje z epiduralnim katetrom

Seminar je namenjen strokovnemu izpopolnjevanju medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki se pri svojem delu srečujejo z navedeno tematiko kot izvajalci posegov ali kot izvajalci zdravstvene nege bolnikov, in zaradi diagnostike ali zdravljenja potrebujejo prosti žilni pristop.

Število udeležencev strokovnega seminarja je neomejeno.

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Irena Buček Hajdarevič**, Inštitut za anesteziologijo Kliničnega centra, Ljubljana, telefon: 061/13-13-113 int. 36 - 15.

5. SEKCIJA PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER

Strokovna srečanja

1. Tema: Otrok s cerebralno paralizo

Kraj in čas: 26. 5. 2000, Bovec

2. Tema: Patronažno varstvo v drugem tisočletju

Kraj in čas: oktober 2000, Ljubljana

3. Tema: Uporaba negovalnih diagnoz v patronažnem varstvu

Kraj in čas: december 2000, Maribor

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Magda Berložnik, Zdravstveni dom Celje, telefon 063/434-301.

6. SEKCIJA OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER

Strokovna srečanja:

Laško, 26. do 27. maj 2000

Tema: Etični in pravni vidiki ter standardizacija perioperativne zdravstvene nege

Informacije: predsednica strokovne sekcije Neva Papler, Onkološki inštitut, telefon 061/13-10-165

7. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER BABIC

Strokovna srečanja:

Postojna, februar

Porod v vodi (predstavitev načina rojevanja in izkušnje porodničarjev in babic)

2. Ljubljana, 5. maj (mednarodni dan babic)

Razvoj babištva pri nas in v svetu (Mednarodni dan babic)

2. Murska Sobota, jesen

Strokovno srečanje z ogledom murskosoboškega porodniškega oddelka

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Alenka Zega, Zdravstveni dom Ljubljana Vič, telefon: 061/12-61-666.

8. PULMOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Strokovna srečanja:

Tema: Okužbe

maj 2000, Topolšica

Tema: Intersticijske bolezni pljuč
oktober 2000

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Marija Špelič, SPS Interna klinika, Center za pljučne bolezni in alergijo, Zaloška 7, Ljubljana, telefon – faks 061 13 16 168.

9. PEDIATRIČNA SEKCIJA

Strokovna srečanja:

1. Bled, 6. – 7. april 2000

Tema: Otrok in mladostnik z nevrološko boleznijo

2. Radenci, 5. – 6. oktober 2000

Tema: Poškodbe pri otrocih

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Cvetka Meolic, Splošna bolnišnica M. Sobota, Otroški oddelek, telefon: 069/32-010 int. 616, Faks: 069/21 007.

10. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SPLOŠNE MEDICINE

Strokovna srečanja:

Maribor, 14. april 2000

Tema: Bolezni srca in ožilja in dejavniki tveganja

2. Celje, oktober 2000

Tema: Bodi mladostnik – ne bodi odvisnik

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Vesna Božiček, Zdravstvena postaja Bistrica ob Sotli, telefon 063/804-110.

11. OFTALMOLOŠKA SEKCIJA

Tema: Zdravstvena nega očesnega bolnika

14. april 2000

19. maj 2000, Murska Sobota

Informacije – Meta Možek 0611313113 int. 43-42

16. 6. 2000, Ljubljana

Učne delavnice

10. november 2000

Tema: Novosti na področju oftalmološke zdravstvene nege

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Sima Đurda, Očesna klinika, Klinični center, Ljubljana, telefon: 061/13-13-113.

12. SEKCIJA KIRURŠKIH MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Strokovno srečanje:

1. Radenci, hotel Radin, 17. – 18. februarja 2000

Teme:

- Etika medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov,
- Zdravstvena nega hudo bolnega kirurškega bolnika,
- Kirurška rana,
- Sodobna zdravstvena nega in oskrba kirurške rane,
- AIDS – kaj je dobro vedeti?
- Posebnosti zdravstvene nege pri AIDS-u
- Atrezija požiralnika

- Zdravstvena nega dojenčka po operaciji atrezije požiralnika,
- Lepotna kirurgija,
- Posebnosti zdravstvene nege bolnikov po različnih lepotnih operacijah

Informacije: predsednica strokovne sekcije Greta Zver, Klinični center, Ljubljana, Klinični odd. za torakalno kirurgijo, telefon: 061/317-582, faks: 061/131 60 06.

13. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZDRAVILIŠKI DEJAVNOSTI

Strokovna srečanja:

1. Mladinsko klimatsko zdravilišče Rakitna, 9. junij 2000

Tema: Debelost pri otroku

Informacije: predsednica strokovne sekcije Jelka Voda, Terme Ptuj, telefon: 062/782 721.

14. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ONKOLOGIJI

Strokovna srečanja:

10. marec 2000, Ljubljana

Tema: Kaj je storjeno na področju informiranja bolnikov v onkološki zdravstveni negi

19. – 20. oktober 2000, Radenci

Tema: Napredovali rak – Dodajmo življenje dnevom

Informacije: predsednica strokovne sekcije Brigita Skela Savič, Onkološki inštitut, Ljubljana telefon: 061/13 20 018.

15. SEKCIJA ZA ZDRAVSTVENO NEGO STOM

Strokovno srečanje:

1. Portorož ali Piran, april 2000, dva dni

Tema: Zdravstvena obravnava bolnika s stomo (operativno zdravljenje, negovanje in rehabilitacija) Pogovarjamo se o kakovostnem življenju s stomo – spremenjena telesna podoba, spoznavanje kakovostne komunikacije (sodelujejo stomist, sociolog, psihiater, kirurg, psiholog),

2. julij 2000

sodelovanje na Svetovnem kongresu enterostomalnih terapevtov v Singapurju

Informacije: tajnica sekcije Dragica Tomc Šalamun, Klinični center, Svetovalna služba zdravstvene nege, telefon: 061/142-36-53.

16. ENDOKRINOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Strokovno srečanje: 19., 20., 21. oktobra 2000, Bled

Slovenski endokrinološki kongres medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
Informacije: predsednica strokovne sekcije, Milena Bohnec, vms, prof. soc. ped., KC Klinika za endokrinologijo

17. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV ZA PODROČJE NEFROLOGIJE, DIALIZE IN TRANSPLANTACIJE LEDVIC

Strokovna srečanja:

Bled, 19. in 20. maja 2000

Transplantacija ledvic, obdelava in priprava bolnika za transplantacijo ledvice, zdravstvena nega pri transplantiranem bolniku, obravnava kroničnih bolnikov pred začetkom nadomestnega zdravljenja, priprava bolnikov na nadomestno zdravljenje

2. Center za dializo Trbovlje, 20. in 21. oktobra 2000

Akutna stanja pri bolnikih na dializi, pravna odgovornost "dializne sestre" pri obravnavi bolnikov na HD, zavarovanje za storjene napake, obravnava umirajočega dializnega bolnika in njegovih svojcev, izvajanje hemoperfuzije pri zastrupitvah, psihološka podpora "dializnim sestram", zdravljenje s peritonealno dializo, edukacija bolnikov in svojcev za izvajanje peritonealne dialize.

Informacije: predsednica strokovne sekcije Mirjana Čalič, telefon 061/318-871.

18. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ENDOSKOPIJI

13. – 14. aprila 2000, Maribor

Tema: Izboljšanje kakovosti zdravstvene nege in zadovoljstva bolnika/varovanja na endoskopiji (izobraževanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji – doma in po svetu, zadovoljstvo b/v, poročila z udeležb na različnih strokovnih izobraževanjih)

Informacije: predsednica strokovne sekcije Stanka Popovič, Klinični center, Klinični odd. za abdominalno krg., telefon: 061/13-13-123, int. 26-77 ali 35-20, faks 316 096.

19. SEKCIJA ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV IN MEDICINSKIH SESTER REŠEVALCEV

Strokovna srečanja:

14. april 2000, Velenje

Tema: Interpretacija EKG-ja v predbolnišničnem okolju (pulzna oksimetrija, kapnometrija)

Informacije: Janez Kramar, 041 707 049

22. september 2000, Ljubljana

Tema: Transport bolnika / poškodovanca

Informacije: Andrej Fink, 041 708 624

Informacije splošno: predsednik strokovne sekcije Darko Čander, Reševalna postaja Maribor, 041 708 575.

20. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZOBOZDRAVSTVU

Strokovna srečanja:

3. 3. 2000, Maribor

Tema: Program v februarski številki Utripa

Oktober 2000, Ljubljana

Tema: Novosti v zobozdravstvu

Informacije: predsednica sekcije Milena Gliha, telefon GSM 041 713 700.

21. SEKCIJA ŠTUDENTOV ZDRAVSTVENE NEGE

Tuji projekti:

International Student Exchange Program 2000 in projekt Recepcija (julij, avgust), Study Week Slovenia 2000 (junij) European nursing Student group, annual General meeting, legislativno srečanje (junij) Bilateral Dundee, izmenjava (september)

Domači projekti:

SNSU motivacijski vikend (oktober)
Skrb za pacienta, seminar
Enodnevno predavanje o epileptičnem napadu otroka (april)
Supervizija, delavnica za slepe (maj)
Promocija SNSU na VŠZ (marec)
Učne delavnice (7. april)
Klinični večer (na vsake dva meseca)
Humanitarne akcije (zbiranje določenih sredstev za pomoč drugim)

Aktualno:

Zvišanje urne predpostavke za delo prek študentskega servisa
Izdelava spletne strani
Sodelovanje z Zbornico – Zvezo, mednarodno pisarno ŠOU

Informacije: predsednica sekcije Patricija Kobilšek, Mednarodna pisarna ŠOU, Kersnikova 4, telefon 061 131 70 10 int. 212, faks 133 33 48 ali 061 874 089

22. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V STERILIZACIJI

Junij 2000, Strunjan

Tema: Male sterilizacije

Informacije: predsednica strokovne sekcije Eva

Verstovšek, Klinični center - centralna sterilizacija, Ljubljana, telefon: 061/-13-18-323.

23. HEMATOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Strokovna srečanja:

maj 2000

Tema: Otrok kot hemato-onkološki bolnik

oktober 2000

Prvi hematološki kongres

Tema: Zdravstvena nega v hemato-onkologiji danes za jutri

Informacije: predsednica strokovne sekcije Marjana Božjak, Klinični center, Ljubljana, SPS Interna klinika, Klinični odd. za hematologijo, telefon: 061/13-20-330.

24. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V URGENTNI MEDICINI

Junij 2000 – Portorož - sodelovanje na 7. mednarodnem simpoziju urgentne medicine v sodelovanju z Združenjem urgentne medicine v Sloveniji.

Teme:

- Zdravstvena nega urgentnega srčnega bolnika
- Strelne rane in vloga medicinskih sester
- Pristop medicinskih sester k obravnavi suicidalnega bolnika
- Etika in urgentna zdravstvena nega

Oktober 2000, Nova Gorica

Teme:

- Sprejem, triaža in opazovanje urgentnih bolnikov
- Zdravstvena nega urgentnih bolnikov v ginekologiji
- Poškodbe z električnim tokom
- Raziskovanje v urgentni zdravstveni negi

Informacije: predsednica strokovne sekcije Slavica Klančar, Klinični center, Ljubljana, telefon: 061/323-991.

25. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V DERMATOVENEROLOGIJI

Strokovna srečanja

Tema: Novosti v zdravstveni negi dermatološkega bolnika (občni zbor)
Kraj in čas: maj 2000, Ljubljana

Informacije: predsednica strokovne sekcije Ivanka Pupis Škapin, Dermatološka klinika, Klinični center, Ljubljana, telefon: 061/13-13-123 int. 42-82.

26. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NA INTERNISTIČNO - INFEKTOLOŠKEM PODROČJU

7.- 8. april 2000, Zdravilišče Strunjan, Krka Zdravilišča

Tema: Bolnik z revmatičnim obolenjem

Informacije: Darinka Čarni Dobovišek, telefon 061 1593 233.

20. oktober 2000, Klinični center Ljubljana

Tema: Medicinska sestra in vodenje

Kontaktna oseba: **predsednica strokovne sekcije Erna Kos-Grabnar**, Klinični center, telefon: 061/317-375.

27. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V SOCIALNIH ZAVODIH

Strokovna srečanja z učnimi delavnicami:

23.- 24. 5. 2000

Teme: Infekcijska obolenja v starosti, zdravstvena

nega in njihovo preprečevanje

12.- 13. 10. 2000, Radenci

Teme: Najpogostejša urgentna stanja pri starostnikih in zdravstvena nega (tudi občini zbor)

Informacije: predsednica strokovne sekcije Milena Križaj, Dom starejših občanov, Ljubljana - Šiška - telefon 061/ 573 - 319.

28. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI

6. strokovno srečanje

Tema: Srčni vzpodbujevalnik

Jesen 2000

Psihični momenti pri boleznih srca in ožilja – pri bolnikih in pri osebju (predvsem pri medicinskih sestrah) (sodelovanje s Psihiatrično sekcijo)

Informacije: predsednica sekcije Lidija Marinč, telefon 061/13-13-113, int. 49-34.

MEDICINSKA OPREMA d.o.o.,
Obrtna ulica 43, 9000 Murska Sobota
tel.: 069-31-203, 31-725 ali 31-726

Ste se naveličali voziti zdravila z obrabljenimi vozički ali zdravila nosite celo ročno? Nič več. Tu je zdaj Artromickov večnamenski voziček za potrebe osebja bolnišnic.

Pa prisluhnite kratki predstavitvi vozičkov Artromick.

Namenjeni so vsemu medicinskemu osebju. Predvsem so primerni za shranjevanje in dostavo zdravil, injekcij in vsega, kar potrebuje bolnik. V vozičku se lahko shranjuje celotna dokumentacija o oskrbi bolnika za čas njegovega bivanja v bolnišnici. Na razpolago so Vam različni sistemi večnamenskih vozičkov kot tudi možnost menjavanja različnih kaset v okviru vozička. S tem se spremeni namembnost vozička. Še posebej naj omenimo, da se voziček lahko zaklene kot tudi njegovi predali za shranjevanje posebnih zdravil. Tako sistem zagotavlja varnost shranjevanja zdravil in dostop samo pristojnemu osebju.

Voziček lahko opremito po lastni želji s predali, policami in kasetami. Izbirate lahko med velikostmi "3", "6", ali "9" globine s prekati ali brez. Predal za narkotike je na voljo tudi v vseh navedenih velikostih. Kasete lahko konfigurirate in jih razporedite po svoje, v vseh navedenih velikostih. Voziček je obdan z odbojnim zaščitnim okvirom in je na 125 mm kolesih z dvojnim ležajem in obdan z antistatično gumo. Vsi deli se enostavno snemajo in čistijo, izbirate lahko v štirih barvnih odtenkih.

Z veseljem Vam bomo po Vaši želji izvedli tudi direktno predstavitev funkcionalnosti vozička.

Oglasite se na naš naslov: MEDICOP d.o.o., Obrtna ulica 43, 9000 Murska Sobota ali nas pokličite po telefonu: 069-31-203, 31-725 ali 31-726.

ASPIRIN® DIREKT

ŽVEČLJIVE TABLETE

Hitreje do cilja!

- hitro lajša bolečine
- želodec ga dobro prenaša
- lahko ga jemljemo brez tekočine

produkcija: Studio Moderna, oblikovanje: DVA

Bayer
Bayer Pharma d.o.o.

100
Stoletje Aspirina

PODROBNEJŠE INFORMACIJE O ZDRAVILU DOBITE PRI PROIZVAJALCU.

SEKCIJA MS IN ZT V ENDOSKOPIJI
VAS VLJUDNO VABINA

12. STROKOVNI SEMINAR,

KI BO 13. IN 14. APRILA 2000 V HOTELU ČRNI LES PRI LENARTU

PROGRAM:

Četrtek, 13. april 2000

- 8.00 Registracija udeležencev
- 9.00 Pričetek seminarja
- 9.30 IZOBRAŽEVANJE MEDICINSKIH SESTER V EVROPI - Ulrike Beilenhoff, MS v endoskopiji-specialist, Mainz, Nemčija
- 10.00 PACIENTOVA ANKSIOZNOST IN NAČIN SPOPRIJEMANJA Z NJO - Prof. Zdenka Felser Rakovec, klinični psiholog
- 10.40 Odmor za kavo
- 11.20 VLOGA OPERACIJSKE MS PRI LAPAROSKOPSKIH OPERACIJAH - Manica Rebernik - Milič, MS, dipl. org. dela
- 11.40 TERAPEVTSKA BRONHOSKOPIJA IN UPORABA LASERJA V PULMOLOGIJI - Saša Letonja, dr. med.
- 12.00 PRIPRAVA BOLNIKA, INŠTRUMENTOV IN APARATOV PRI LASERSKI TERAPIJI - Ljuba Zorec, MS
- 12.30 Odmor za kosilo
- 15.00 VSTAVITEV PEG (video) - Cvetka Pernat, dr. med, spec. internist
- 15.20 PRIPRAVA BOLNIKA NA ENDOSKOPSKE POSEGE (video) - Brigita Hekič, MS
- 15.40 HOLEDOHOSKOPIJA (video) - Marko Bricelj, dr. med.
- 16.00 PRIPRAVA INŠTRUMENTA ZA HOLEDOHOSKOPIJO - Klara Čulibek, MS
- 16.20 UPORABA LASERJA PRI UROLOŠKIH IN ENDOSKOPSKIH POSEGIH - Prim. Karel Kisner, dr. med.
- 19.00 Skupna večerja

Petek, 14. april

- 8.30 STANDARDI V ENDOSKOPIJI - Ulrike Beilenhoff, MS v endoskopiji-specialist
- 9.00 MRSA - KAJ STORITI ? - Asja Jaklič, MS
- 10.0 POROČILO Z EVROPSKEGA KONGRESA V RIMU - Stanka Popovič, MS
- 10.15 ZADOVOLJSTVO BOLNIKOV V ENDOSKOPOJI - Lučka Kočever, MS
- 11.00 SESTANEK ENDOSKOPSKE SEKCIJE
- 11.30 Odmor za kavo
- 12.30 OGLED BOLNIŠNICE MARIBOR

INFORMACIJE UDELEŽENCEM

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje in se šteje pri napredovanju.

Rezervacije za prenočišča sprejema do 1. aprila 2000 Hotel ČRNI LES, 2230 Lenart, tel.: 062 729 160, faks.: 062 721 233

Cena hotela v enoposteljni sobi z zajtrkom znaša 6.200 SIT, v dvoposteljni pa 4.830 SIT. Zaradi oddaljenosti hotela 15 min iz Maribora se po potrebi že ob rezervaciji sobe dogovorite za prevoz do hotela.

Kotizacija: Znaša za člane Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze 19.040 SIT, za nečlane 38.080 SIT

Zaradi DDV-ja je nujna pisna prijava na seminar, zato izpolnite prijavnico, ki bo objavljena v Utripu, ali prijavnico, ki bo na zadnji strani vabila.

Prijavnico pošljite na naslov: Stanka Popovič, Klinični oddelek za abd. krg., endoskopije, KC, Zaloška 7, 1525 Ljubljana
Kotizacijo nakažite na ZDMSZTS, tek. rač. št. 50101-678-48641, z obveznim pripisom: » Za endoskopsko sekcijo«, sklic na št.: 0012219.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico ZZNS in potrdilo o plačani kotizaciji.

Ker bo seminar v aprilu, so možne malenkostne spremembe v programu glede časa in razporeditve.

NA DVEH NOGAH

Poročilo o seminarju pulmološke sekcije v Ljubljani, 26. in 27. 11. 1999

Fani BRELC

Za nami so prelomni praznični dnevi, za nami je tisočletje, za nami so velike dobre želje, ki smo si jih izrekli, za nami je že prvi mesec leta 2000. Ostaja naš vsakdan. Z malimi koraki je treba udejanjati vse to, kar smo si želeli, hoditi po poti k dobremu, k sožitju, k miru, k zdravju ...

26. in 27. novembra 1999 je potekal seminar v Ljubljani na temo: Pljučni bolnik v diagnostiki in terapevtski interventni medicini. Tovarna zdravil LEK nam je kot sponzor ponudila kar celo roko, ne le prst, kar navadno prosimo. Med častnimi gosti je bil tudi naš minister za zdravstvo g. Jereb. Še vedno mi odmevajo v srcu, ne le v ušesih, njegove besede: »Zdravstvo stoji na dveh nogah: ena noga so zdravniki, druga ste vi, medicinske sestre in tehniki. Naj bo ena noga še tako dobra in zdrava, sama ne more dolgo stati. Le na obeh se da stati in delati ...«

Minister za zdravstvo g. Jereb in naša kolegica ga. Iva Ambrožič

Seminar je bil strokovno izjemno dobro pripravljen. Zvrstilo se je več strokovnjakov zdravnikov - endoskopistov in medicinskih sester, ki delajo ob njih. Naj okvirno osvežim nekaj tem: bronhoskopija, terapevtska bronhoskopija in uporaba laserja, bronhološka elektrokavterizacija, videotorakoskopska ki-

rurgija, torakalna plevrodeza s smukcem, endoskopski UZ itd.

Ko sem se poglabljala ob predavanjih v velik napredek stroke in v realnost pacientov, ki so nam zaupani vsak dan, mi je bilo težko pri srcu. Kaj vse mora sestra znati narediti! Kako pomembna je psihična priprava pacienta! Kako težka je bolezen! Kljub visoki strokovnosti medicine je možno pomagati rakavemu bolniku v glavnem le za kratek čas. In vendar; za nekoga, ki lovi sapo, ki se bori »za zrak«, je vsak napor vreden truda; prav tako naše spremljanje bolnega, naša vzpodbuda, naša tiha bližina.

Na seminarju nas je bilo malo. Škoda! Morda je bil denar tisti, ki je ob koncu leta odrezal tako mali košček za udeležbo, ker je bil pač finančni hleb že skoraj »pojedena« med letom.

Vendar sami vidimo, da brez dopolnjevanja znanja ne gre! Naša druženja nas tudi psihično napolnijo, da bomo lažje zmogli težo vsakdanjega dela. Česar sam nimaš, ne moreš dati drugim!

Delovno predsedstvo seminarja

Zvečer prvega dne seminarja smo se sprostili in nasmejali na predstavi v Caffè teatru: Tone Partljič: Čistilka Marija.

Sobotno jutro je bilo sivo, megleno, hladno in nekam skrivnostno. Nekaj kolegic nas je zavilo proti Tromostovju in smo se poklonile našemu velikemu pesniku. Ker je 8. februar kulturni praznik, naj bo še fotografija ob njem v spomin.

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZOBOZDRAVSTVU
VABINA

VII. STROKOVNI SEMINAR,

KI BO DNE **3.3.2000** V POSLOVNI ZGRADBI **ZAVAROVALNICE MARIBOR** (predavalnica v kleti), **CANKARJEVA 3, MARIBOR**

PROGRAM:

- 08.00 - 09.15 Registracija udeležencev
- 09.15 - 09.30 Otvoritev strokovnega srečanja
- 09.30 - 09.50 Predstavitev knjigice »To smo mi zobki«
Zvonka Debenak, sms, in otroci Osnovne šole Franc - Rozman Stane, Maribor
- 09.50 - 10.20 Profesionalna načela zdravstvene nege
mag. Bojana Filej, vms, dipl. org. dela
- 10.20 - 10.50 Moralna in pravna odgovornost medicinske sestre
Majda Šlajmer - Japelj, vms, dipl. soc.
- 10.50 - 11.10 Vpliv dejavnikov na vpis dijakov v Srednjo zdravstveno šolo
Silva Unterlechner, prof. zdrav. vzg.
- 11.30 - 12.00 Odmor
- 12.00 - 12.20 Sodobna ortodontija
prim. Majda Korpar, dr. stom., spec. zobne in čelj. ortopedije
- 12.20 - 12.40 Prikaz sistematskega dela pri 3- in 5-letnih otrocih
Bojan Bilič, dr. stom., spec. pedontolog
- 13.00 - 13.15 Razprava
- 13.30 VOLILNI OBČNI ZBOR

Po končanem volilnem občnem zboru bo skromna pogostitev.

Kotizacija za člane je 9.250 SIT, za nečlane pa 19.040 SIT. V ceni je vračunan DDV. Kotizacijo lahko poravnate na žiro račun št. 50101-678-48641, obvezno navedite sklicno št. 00 120-22. Kotizacijo lahko poravnate tudi pred pričetkom strokovnega seminarja. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico ZZNS in potrdilo o plačani kotizaciji. Udeležba na strokovnem seminarju se upošteva za napredovanje.

Dodatne informacije: Rosita Makovec, vms, tel. 062/22 86 506 ali 041/333 736.

3.OBVESTILO

Endokrinološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

V letu 2000 Endokrinološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije pripravlja strokovno srečanje:

1. Slovenski Endokrinološki kongres medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije - z mednarodno udeležbo

Znanje je varnost v sedanjosti in vizija v prihodnost

Kongres bo 19., 20. in 21. oktobra 2000 na Bledu

Kontaktna oseba za vsa dodatna vprašanja je Mateja Tomažin-Šporar ali Milena Bohnec na tel.: 061-134-31-68
Klinični center, Klinični oddelek za endokrinologijo, Diabetes in presnovne bolezni
Ambulante za diabetike, Zaloška c. 07., 1000 Ljubljana

Milena Bohnec

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ONKOLOGIJI

vabita na

26. STROKOVNI SEMINAR IZ ONKOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE IN ONKOLOGIJE

10. marec 2000, v veliki dvorani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva 24, Ljubljani

KAJ JE STORJENO NA PODROČJU INFORMIRANJA BOLNIKOV V ONKOLOŠKI ZDRAVSTVENI NEGI?**PROGRAM:**

- 09.00-09.30 Registracija udeležencev
 09.30-09.40 Otvoritev, pozdravni govori
 09.40-10.25 Pristop medicinske sestre k informiranju bolnikov
 dr. Silvestra Hoyer, univ. dipl. ped., vms
 10.25-10.45 Informiranje bolnikov z rakom
 Albina Bobnar, prof. defektologije, vms
 10.45-11.05 Informiranje bolnika z uporabo sodobne informacijske tehnologije
 mag. Vesna Prijatelj, univ. dipl. org. inf., vms
 11.05-11.30 Seznanjenost bolnikov in svojcev o boleznih ter zdravljenju s citostatiki (predstavitev rezultatov aplikativne raziskave Službe za zdravstveno nego na Onkološkem inštitutu)
 Albina Bobnar, prof. defektologije, vms
 11.30-12.00 Odmor
 12.00-13.00 Kaj je storjeno na področju pisnega informiranja v zdravstveni negi za bolnike z rakom in njihove svojce?
 Brigita Skela-Savič, univ. dipl. org., vms;
 Onkološki inštitut Ljubljana
 Irena Škoda, vms; Klinični oddelek za hematologijo, KC
 Marinka Purkart, vms; Služba za onkologijo in hematologijo, SPS Pediatrična klinika, KC
 Magda Brložnik, vms; ZD Celje
 Milena Drnovšek, vms; Bolnišnica Novo mesto
 13.00-13.30 Razprava
 13.30-14.30 Kosilo
 14.30-15.30 Problemi informiranja in etične dileme - delo po skupinah
 15.30-16.00 Zaključki seminarja

NEKAJ SPLOŠNIH INFORMACIJ

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje.

Kotizacija za člane Zbornice ZN Slovenije znaša 9.520,00 SIT, v katero je všteto kosilo. Zaradi DDV je nujna pisna prijava na seminar, zato vas vljudno prosimo, da se na seminar prijavite s prijavnico. Prijavnico pošljite na naslov: Onkološki inštitut Ljubljana, Brigita Skela Savič, pomočnica direktorice za ZN, Zaloška c. 2, 1000 Ljubljana. Kotizacijo nakažite na žiro račun ZDMSZTS: 50101-678-48641, sklic na številko 00-122-16 s pripisom "za Sekcijo MS v onkologiji", ali pa znesek poravnajte pred pričetkom seminarja.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico, potrdilo o plačani kotizaciji (virman). Če se ne boste prej pisno prijavili, prinesite tudi izpolnjeno prijavnico za seminar z vsemi ustreznimi podatki (zlasti davčna številka zavoda).

Organizacijski odbor: Brigita Skela Savič, Albina Bobnar, Mira Logonder, Darja Ovijač, Marina Velepič

Informacije po telefonu: (061) 13 20 018, gospa Slavica Hodžić

Prisrčno vabljeni!

Predsednica sekcije: Brigita Skela Savič

Vabimo Vas, da se udeležite seminarja iz ciklusa
ČLOVEK IN ZDRAVJE

NEVARNOSTI, NESREČE, KATASTROFE IN IZGUBE; TRPLJENJE IN BOLEČINA; UMIRANJE IN SMRT

Seminar bo potekal v sredo, **15. marca 2000** v Ljubljani
(Rožna dolina, c. XV/14) od 9.00 do 17.00 ure. Seminar bo
zajemal predavanja in delavnice v obliki praktičnega dela.

TEMATIKA:

- Kako ravnati ob nevarnostih
- Kako ravnati ob nesrečah
- Kako ravnati ob katastrofah večjega obsega
- Kako reagirati na paniko
- Kako ravnati z ljudmi, ki so doživeli velike izgube
- Kako ravnati z ljudmi s posttravmatsko stresno motnjo
- Kako reagirati na trpljenje in bolečino
- Psihološke osnove uravnavanja bolečine in trpljenja
- Kako živeti in preživeti s trpljenjem in bolečino
- Najti smisel življenja kljub bolečini in trpljenju
- Psihološki vidiki ravnanja ob usodnih diagnozah
- Kako ravnati z umirajočimi
- Vloga zdravstvenih delavcev ob umirajočih in njihovih svojcih
- Osmišljanje eksistence ob soočenju s smrtjo

PREDAVATELJI:

prof. dr. Janek Musek
doc. dr. Zdenka Zalokar Divjak

KOTIZACIJA za slušatelje na seminarju znaša **15.470 SIT**, v ceni je všteti 19-odstotni DDV. (POPUSTI - glej Katalog dodatnega strokovnega izobraževanja 2000, Educy, str. 5). Kotizacijo lahko nakažete na **ŽR: 50102-601-278100** ali jo poravnate pred pričetkom seminarja.

PRIJAVE sprejemamo pisno, po faksu ali po telefonu:

EDUCY d.o.o.
Rožna dolina, c. XV/14
1000 Ljubljana
tel.: 061/12 34 446
041/649 652
faks: 061/12 34 447

MEDNARODNA KAMPANJA

"OPUSTI KAJENJE-ZMAGAJ", Q/W, 2000!

Za obvladovanje epidemije kajenja v svetu si močno prizadevajo v skupnih programih, projektih, v raziskovalni dejavnosti.

Letos SZO, in Finski državni inštitut za zdravje KTL-ponovno organizirata mednarodno kampanjo "Opusti kajenje-zmagaj! Quit-Win. Slovenija letos že tretjič sodeluje preko Urada SZO MZ, CINDI, Slovenija.

Cilj kampanje je pridobiti čimveč kadilcev za opuščanje kajenja. V Sloveniji imamo okoli 24 % odraslih kadilcev v starosti od 18 let dalje. Prav to je ciljna skupina, ki ji je namenjena kampanja.

K sodelovanju vabimo zdravnike, zdravstvene delavce in podpornike kampanje, predvsem tiste, ki lahko pridobijo kadilce za nekajenje.

Pravila za vstop v kampanjo so naslednja. Vsak udeleženec, ki se odloči za nekajenje, izpolni osebno prijavnico – na voljo bodo v ambulantah in drugih mestih - in pisno obljubi, da od 2. maja do 28. maja 2000 ne bo kadil. Vsi prijavitelji, ki bodo spoštovali obljubo, bodo sodelovali v žrebanju zanimivih nagrad. Seveda bodo resničnost izjav, da niso kadili, pri izžrebancih najprej preverili s posebnimi testi pred objavo in podelitvijo nagrad. Glavna, mednarodna nagrada je 10.000 USD. Ob zadostnem številu prijav lahko pri žrebanju za to nagrado sodeluje tudi Slovenija s svojim kandidatom.

Posebnost letošnje kampanje vključuje tudi nagrade za zbiralce prijav. Na mednarodni ravni so zasnovali osnovno gradivo za promocijo kampanje.

Posebej opozarjajo na možnosti uporabe farmacevtskih pripomočkov za opuščanje in odvajanje kajenja, kot so Nicorette, Zyban, Nicotenell TTS in drugi.

Na voljo je veliko gradiv za opuščanje in odvajanje kajenja, uporabnih v splošnih ambulantah in zdravstvenem ter drugih sistemih.

Obvestila o poteku kampanje bodo dostopna na različnih mestih, preko medijev in informacijskega sistema.

Vabimo vas, da kampanjo podprete z aktivnim vključevanjem, pridobivanjem in motiviranjem kadilcev za nekajenje in vstop v kampanjo. Nagrade so zanimive za vse, najbolj za tistega, ki bo uspel premagati sebe in svojo zdravju škodljivo razvado.

Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana vabi na seminar

NAČRTOVANJE PROGRAMOV PROMOCIJE ZDRAVJA

(vzgoja za zdravje in promocija zdravja), ki bo dne 2.3. do 4.3.2000 v Zavodu za zdravstveno varstvo Ljubljana,

Zaloška 29, Ljubljana

Program

Četrtek, 2.3.2000

- 09.00 - 09.15 Uvod
- 09.15 - 09.45 Predstavitve udeležencev seminarja
- 09.45 - 10.30 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Zdravje, promocija zdravja in zdravstvena vzgoja
- 10.30 - 11.15 Asist. dr. Maja Rus Makovec, dr. med.: Odvisnosti v obdobju mladostništva
- 11.15 - 11.45 Odmor
- 11.45 - 12.30 Mag. Irena Kirar Fazarinc, dr. med.: Reprodukativno zdravje in kontracepcija mladih
- 12.30 - 13.15 Mag. Polona Brcar, dr. med.: Spolno vedenje slovenskih osmošolk in osmošolcev
- 13.15 - 14.45 Kosilo
- 14.45 - 15.45 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Načrtovanje programov promocije zdravja (predavanje)
- 15.45 - 16.30 Mag. Nada Turnšek, dipl. soc.: Evalvacija programov vzgoje za zdravje
- 16.30 - 16.45 Odmor
- 16.45 - 17.30 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Raziskava EPSAD

Petek, 3.3.2000

- 08.30 - 08.45 Ogrevanje, povzetek prejšnjega dne
- 08.45 - 09.30 Prof. dr. Martina Tomori, dr. med.: Značilnosti obdobja mladostništva
- 09.30 - 10.15 Asis. dr. Zdenka Čebašek - Travnik, dr. med.: Kaj naj bi mladi vedeli o alkoholu?
- 10.15 - 10.30 Odmor
- 11.30 - 12.30 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Načrtovanje programa vzgoje za zdravje - Opredelitev problema (kratko predavanje, delo v skupinah, poročanje)
- 12.30 - 14.00 Kosilo
- 14.00 - 15.30 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Načrtovanje programa vzgoje za zdravje - Dolgoročni in operativni cilji (kratko predavanje, delo v skupinah, poročanje)
- 15.30 - 16.00 Odmor
- 16.00 - 19.00 Mag. Eva Stergar, dipl. psih.: Načrtovanje programa vzgoje za zdravje - Sprememba obnašanja, McGuirejev model (kratko predavanje, delo v skupinah, poročanje)

Sobota, 4.3.2000

- 08.30 - 09.00 Ogrevanje, povzetek prejšnjega dne
- 09.00 - 10.00 Priprava na predstavitev
- 10.00 - 10.45 Predstavitve 1. programa
- 10.45 - 11.15 Odmor
- 11.15 - 12.00 Predstavitve 2. programa
- 12.00 - 12.45 Predstavitve 3. programa
- 12.45 - 13.30 Evalvacija seminarja, izpolnjevanje vprašalnikov, zaključek

Udeleženci seminarja bodo pridobili znanje o osnovnih elementih, ki tvorijo promocijo zdravja, in o modelu vzgoje za zdravje. Usposobili se bodo za samostojno načrtovanje programov (preprečevanje odvisnosti, zdrava spolnost). Seminar je namenjen vsem zdravstvenim in pedagoškim delavcem oziroma vsem, ki izvajajo zdravstvenovzgojno delo. Program je objavljen v Katalogu stalnega strokovnega izpopolnjevanja strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja za šolsko leto 1999/2000 (stran 48) in poteka v okviru projekta zdravih šol.

Seminar traja 24 ur. Kotizacija znaša 13.000 SIT. Število udeležencev je omejeno na 30, ker bo delo potekalo v delavnicah, zato se prijavite pravočasno.

Prijave sprejemamo pisno na naslov Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana, Zaloška 29, Ljubljana, ali faks 140 31 90 oziroma na e-mail: Nika.Skrabl@gov.si, ali telefon 18 63 906.

INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA

vabi na

OSNOVNI TEČAJ FRANKLOVE LOGOTERAPIJE ZA ZDRAVSTVENO NEGO,

ki bo 15.3. - 16.3.2000 v prostorih Inštituta na Resljevi 11, Ljubljana

Seminar je namenjen medicinskim sestram in drugim delavcem v zdravstvu. Udeleženci bodo spoznali teoretične osnove logoterapije in aplikacijo logoterapevtskih spoznanj pri delu s pacienti in pri preprečevanju poklicnega izgorevanja zdravstvenih delavcev.

Teme seminarja:

- **teoretične osnove:** celostna šestrzsežnostna podoba človeka v logoterapiji in antropohigieni, determinizem in svoboda pri odločanju, karakter in osebnost, iskanje smisla dela (preventiva proti izgorevanju), doživljanje profesionalnega dela z ljudmi, smisel trpljenja (tragike), konflikti vrednot in njihovo reševanje;
- **aplikacija** logoterapevtskih spoznanj pri zdravstveni negi mater in otrok, kroničnih in akutnih bolnikov, pri delu z ljudmi v starostnem in v terminalnem obdobju človekovega življenja.

Predavali bodo: prof. dr. Jože Ramovš, mag. Ingrid Russi Zagožen, dipl. psih., Ksenija Ramovš, dipl. soc. del. Seminar bo potekal v obliki predavanj in dela v manjših skupinah. Število udeležencev je omejeno.

Kotizacija znaša 23.000 SIT + DDV. **Seminar šteje za strokovno izpopolnjevanje.**

Dodatne informacije in prijave do zasedbe prostih mest: mag. Ingrid Russi Zagožen, Inštitut Antona Trstenjaka, Resljeva 11, p.p. 4443, 1001 Ljubljana, tel./faks. 061/133 93 01 ali 041/784 389, e-mail: Ingrid.Russi@guest.arnes.si.

Spoštovani!

Preteklo sredo smo skupaj s predstavniki Društva cerebralne paralize Sonček Celje izročili svojemu namenu dvizžno ploščad za dvajsetletnega Bojana Lorigerja iz Celja.

Bojan ima cerebralno paralizo in mišično distrofijo. Vključen je v program usposabljanja v celjskem centru Sonček, a ker šestčlanska družina stanuje v 6. nadstropju, je morala doslej njegova mama petdeset kilogramov težkega sina včasih celo skupaj z invalidskim vozičkom prenašati po devetih stopnicah do vhoda v blok tudi po trikrat na dan.

Posebno dvigalo, montirano ob stopnišču pri vhodu v blok, bo olajšalo življenje tako Bojanu kot njegovi mami. Denar za približno milijon tolarjev vredno investicijo je delno, s pomočjo donatorjev, zbralo Društvo cerebralne paralize Sonček Celje, večino, več kot 600 tisoč tolarjev, pa je prispeval Humanitarni zavod VID, ki mu je omenjeno vsoto namensko podarilo eno od slovenskih podjetij.

Če želite še kakršnekoli dodatne informacije, smo vam zanje na voljo na Društvu cerebralne paralize Sonček Celje (tel. 063/490 89 50) ali na Humanitarnem zavodu VID Kranj (tel. 064/350 480).

Lep pozdrav,

Marjana Ahačič, Humanitarni zavod VID

Slovensko društvo HOSPIC
Kersnikova 6
1000 Ljubljana
Vabi na

ENODNEVNE STROKOVNE DELAVNICE,

ki bodo potekale v prostorih Slovenskega društva Hospic v Ljubljani.

PETEK, 11.02.2000

DUHOVNOST V ČASU HUDE BOLEZNI: udeleženci se seznani z umetnostjo izpuščanja, poslušanjem kot temeljem spremljanja hudo bolnega, vprašanjem vrednot, ...

ČETRTEK, 17.02.2000

KOMUNIKACIJA Z UMIRAJOČIM BOLNIKOM IN SVOJCI V PROCESU UMIRANJA: na delavnici se bomo učili dobre komunikacije z bolnikom, odkrivali občutljivost in sočutje, ki ju potrebujemo, da lahko zaznamo potrebe in hotenja bolnika in njegove družine.

ČETRTEK, 24.02.2000

CELOSTNO ZDRAVLJENJE BOLEČINE: opredelitev bolečine in vsi vzroki za njen nastanek (psihični, fizični, socialni in duhovni). Spoznavanje metod na vplivanje bolečine z vidika zdravstvene nege.

ČETRTEK, 02.03.2000

MOJ ODNOS DO SMRTI: na seminarju bodo udeleženci aktivno razpravljali o lastnem odnosu do umiranja in smrti. Namenjen je prepoznavanju lastnih strahov, da bi lažje pristopili k umirajočemu bolniku.

PETEK, 03.03.2000

PREPREČEVANJE IZGOREVANJA OSEBJA OB UMIRAJOČEM BOLNIKU IN SVOJCIH: v delavnici bomo skušali prepoznati vzroke izčrpanosti in obudili mir, samozaupanje in nove inspiracije - kot vodič za naše notranje zorenje in delo na sebi.

ČETRTEK, 09.03.2000

KAKO POVEDATI SLABO PROGNOZO BOLEZNI?, ki ponuja praktično pomoč za sporočanje bolnikom ali staršem umirajočih otrok. Ob primerih in dilemah bomo preizkušali naše lastne zadrege in strahove ter izoblikovali razumljiv in jasn pristop za sporočanje resnice.

ČETRTEK, 16.03.2000

KAKO LAHKO POMAGAM: delavnica bo skušala odgovoriti na vprašanje: Kaj nas ustavlja, nam povzroča dileme in konflikte, zakaj nas je strah in smo ujeti v opravičila, ko se v zadnjem hipu izmuznemo situaciji? Raziskali bomo našo resnično naravo, ki je polna sočutja.

Delavnice bodo potekale med 9. in 14. uro. Število udeležencev za posamezno delavnico je omejeno na 15.

Izobraževanje je priznано kot strokovno izpopolnjevanje.

Kotizacija znaša 5.000 SIT. Plačilo na ŽR 50106-678-703305, sklicna številka 00 333.

Informacije in prijave na telefon 061/131 53 99.

PETEK, 19.05.2000 IN SOBOTA, 20.05.2000

SIMPOZIJ O PALIATIVNI (BLAŽILNI) OSKRBI, ki bo potekal v veliki dvorani Krke na Dunajski cesti 65 v Ljubljani med 9. in 17. uro. Število udeležencev je omejeno na 100. Organizira Slovensko društvo hospic s soglasjem Zdravniške zbornice in Zbornice zdravstvene nege. Podroben program simpozija bo objavljen v aprilski številki revije Utrip.

Kotizacija znaša 15.000 SIT, za študente 5.000 SIT.

Plačilo na ŽR 50106-678-703305, sklicna številka 00 333-8000.

Prijave na telefon 061/131 53 99, kontaktna oseba je Simona Virant.

KO SE ČAS USTAVI

Angelca TOURE ŠIJANEC

Še nekaj metrov poledenele poti in doma bom, se je sprehodila misel med sivimi celicami mladega očeta.

O b besedici poledenele ga je nekam čudno zazeblu pri srcu, a le za droben trenutek, kajti že naslednji hip mu je zaigral pomenljiv nasmešek na ustnicah ob pomisli na drobceno punčko z ročicama ob obrazku z angelskim izrazom.

Le kaj počne moja večja princeska, je zopet pomislil. Najbrž pomaga mamici pripravljati stekleničko z mlekom za sestro.

Pozabil je na hlad malo prej in bolj čutil kot se zavedal, kako lepo družino ima in kako srečen da je. Kar ogrelo ga je to občutenje in ga napolnilo s ponosom in milino.

Medtem je avto prilezel do hiše. Mladi mož se je, kot že tolikokrat doslej, zavihtel iz njega, pohitel v hišo strumno preskakujoč dve ali tri stopnice hkrati, in že se je znašel v spalnici. Sredi velike postelje je dremala mala štručka. Vse je v redu, je ugotovil in stopil še v otroško sobo, kjer ga je njegova princeska pričakala sredi igrač s svojim "dojenčkom" v naročju. Kako mu je pa danes ime, jo je malo podražil. Ne vem še, je princeska sramežljivo skrivala svojo ne-odločnost. Pomirjen je pobožal kodrasto glavico in za hip ni vedel, kaj bi.

Kje pa je mamica, je bolj iz navade kot kaj drugega vprašal otroka. Ne vem, malo prej je bila še tukaj, je odvrnila in se igrala naprej.

Poklical je mamico po imenu, ni se oglasila. Stopil je v kuhinjo in jo spotoma še enkrat poklical, ne da bi slutil, da tudi tokrat ne bo dobil odgovora.

Ženička moja, kje si, je želel biti prijazen, saj se je spomnil, da je žena sedaj po porodu postala precej občutljiva. Ko je to misel zaključil in ko mu žena tudi tokrat ni odgovorila, je v srcu začutil zopet tisti hlad, ki se je malo prej prikradel vanj. Hlad se je širil po vsem telesu, mu ledenel kri v žilah.

Mladi mož se je pognal v spodnje prostore, pred hišo, v garažo, v vsak prostor in klical in spraševal. Nič. Samo gluha tišina, ki para in napleta najbolj grozljivo slutnjo... Vrne se v hišo, v otroško sobo, pogleda princesko, ki ne reče nič, le njene oči nemo sprašujejo.

Ne ve in hkrati ve, kaj mu je storiti. Ne more. Hiti, da bi jo našel, a hkrati zavlakuje, da bi pridobil čas. A časa ni. Je samo... Ne! Ne! Ni si upal dokončati misli.

Sam ni vedel, kdaj in kako se je znašel na vrhu lestve, ki vodi na podstrešje. Tedaj jo zagleda - z nogami nad tlemi. Bitje srca se mu ustavi, tudi dihati ne more, samo v glavi kljuva: pomagati ji moram, pomagati ji moram. A noge in roke ga prvi hip ne ubogajo, nakar z nečloveškim naporom zbere moči, da skoči po nož in jo reši kače okoli vratu...

Mladi mož ne misli nič, ne čuti nič, samo svojo ženo si vzame v naročje kot otroka in jo odnese v njuno posteljo, pogleda njen miren, bled obraz... In šele zdaj se je prvič zavedel, da jo je izgubil... Zakaj?

zti kozmetika
Zavod za tehnično izobraževanje

V mesecu marcu in aprilu organiziramo tečaje:

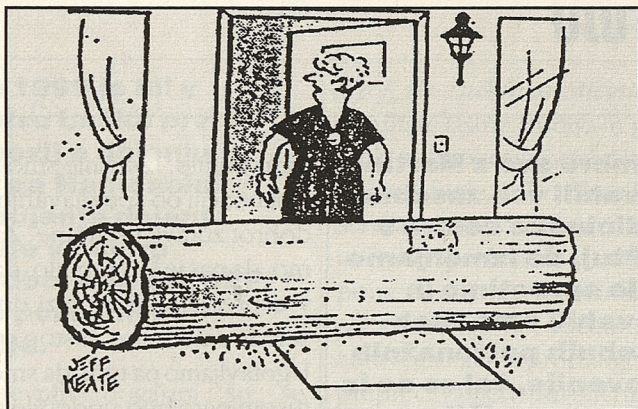
- KLINIČNA AROMATERAPIJA
- PEDIKURA
- ROČNA LIMFNA DRENAŽA
- REFLEKSNA MASAŽA STOPAL
- PROFESIONALNI MAKE UP
- ZEN SHIATSU

Za dodatne informacije nas pokličite na tel.: 061/ 333-800, 331-378.

ZTI Kozmetična šola,
Gerbičeva 51 a, Ljubljana.

»NAREDI SAM«

„Vojko, tvoj NAREDI SAM šah je prišel!”

SILVESTRSKI MENU

Kuhar na silvestrski večer javi šefu restavracije, da se je prismodila silvestrska pečenka.
“Nič hudega. Na jedilnik bomo napisali gasilska pečenka s prilogo in še ceno bomo zvišali!”

NA NOVOLETNI ZABAVI

“Dovolite, da se Vam predstavim. Jože Poglajen, profesor matematike,” se Ani po dveh urah plesa predstavi novoletni plesalec.

“Profesor matematike - ne verjamem, saj slabo računate,” se čudi Ana. “Če bi znal svoj posel, bi lahko že zdavnaj ugotovil, da zaman računate name...”

PO NOVOLETNI ZABAVI

“Leto 2000 sem pričakal kar pri sorodnikih,” pripoveduje Andrej svojim kolegom.

“To ste se imeli lepo,” mu zavidajo kolegi.

“To ravno ne, bilo pa je vse zastoj.”

ISKRENOST

“Dragi, priznam ti, da še nikoli nisem poljubila drugega moškega!”

“Draga, naj ti zaupam, da tudi jaz ne!”

SKORAJ VSE O NASMEHU

Nasmeh prinaša pozdrav prijatelju in srečo v vsako hišo.

Je počitek utrujenemu, kašipot izgubljenemu, sončni žarek žalostnemu.

Je najbolj naravno in najbolj poceni zdravilo.

Je kot sončni žarek, na katerega spomin ostane vedno.

Ni ga moč kupiti, izposoditi, ukrasti, ker ima vrednost samo, kadar se poklanja!

ALI STE VEDELI, OD KDAJ JIH POZNAMO -2?

1902 - plišasti medvedek

1929 - televizor

1933 - pralni prašek

1907 - pecilni prašek

1930 - selotejp

1939 - najlonska nogavica

1913 - zadrga

1931 - električni brivnik

1940 - grelec za vodo

Za Vaš nasmeh in kaj več - Petra KERSNIC

SREČANJE ZASEBNIH PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER V PTUJU

Milena PAVLIČA

V mesecu novembru sva z Martino Ganza - Žele povabili vse zasebne patronažne medicinske sestre v prelepo mesto Ptuj, da izmenjamo izkušnje, se malo sprostimo in pogovorimo. Povabili smo vseh triindvajset zasebnih patronažnih sester iz vse Slovenije, žal so se iz Kopra in Ljubljane opravičile, tako se nas je zbralo le pet zasebnic.

V želji, da bi bilo naše srečanje ustvarjalno, smo povabile Adelo Kelhar, dipl. sociologinjo iz Svetovalnega centra v Mariboru, ki nam je pripravila delavnico o komunikaciji. Odveč je pripovedovati, da je uspešna komunikacija pogoj za kvalitetno delo z varovanci. Zelo zanimive vaje so bile o pridobivanju dobrega mnenja o samem sebi, o uspešnosti in suverenosti vsake posameznice. Za nekatere je bil ta način nekaj povsem novega in jim je bil zelo všeč, saj je popoldne vse pre-

hitro minilo. Izkušnje smo izmenjale v Kitajski restavraciji ob spoznavanju novih kulinarčnih dobrot zdrave prehrane. Zasebnice spoznavamo, da nas je še premalo, da bi se lahko prebile v ospredje, tudi v zvezi društev in patronažni sekciji smo slabo zastopane in neobveščene. Ugotavljamo pa tudi, da smo s samostojnim statusom ogromno pridobile tudi novega znanja, predvsem pa smo na svoj status zelo ponosne in suverene, kar, ugotavljamo, manjka veliko medicinskim sestram. Srečanje smo zaključile v centru Reha z vodenim ogledom trgovine s pripomočki za invalide in s predstavitvijo podjetja Chiptronik, ki s poslovalnicami v Ptuj, Ormožu in Murski Soboti skrbi za popolno oskrbo invalidnih oseb s pripomočki, te tudi dostavijo na dom. Tako imamo v tem delu Slovenije idealno urejeno za oskrbo bolnikov in varovancev na domu in s tem tudi za nas, patronažne sestre, olajšano delo. Podjetju Chiptronik se zahvaljujemo za sponzorstvo srečanja.

DOJENJE NA PRELOMU TISOČLETJA

Silvestra HOYER

1. in 2. oktobra 1999 je bil v Kulturnem centru Laško prvi slovenski simpozij o dojenju. Organizirali so ga Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD), ki deluje v okviru Slovenskega odbora za UNICEF, in Ginekološko porodniški oddelek SB Celje.

Bogatih dvodnevni dogajanj so se udeležile mnoge medicinske sestre in zdravniki iz vse Slovenije. Predavanja so bila močno obiskana, v prostem času med odmori pa je bilo veliko možnosti za neformalna srečanja in izmenjavo mnenj in izkušenj.

Zbrane so pozdravili in nagovorili direktor Splošne bolnišnice Celje Samo Fakin, dr. med., mag. Andreja Črnak Meglič, predsednica Slovenskega odbora za UNICEF, in mag. Borut Bratanič, dr. med. kot predsednik Nacionalnega odbora za spodbujanje dojenja.

Sledil je strokovni program v več vsebinskih sklopih. Vsakemu sklopu je sledila bogata diskusija, v kateri so se oglašali tudi mnogi zaslužni strokovnjaki. Prav njim gre tudi zahvala, da dojenje v Sloveniji ni nikoli v celoti ugasnilo. V prvem sklopu z naslovom Dojenje pri nas in v svetu so podali referate:

Dr. Silvestra Hoyer, univ. dipl. ped., vms, ki je govorila o dveh lastnih raziskavah in predstavila aktualno stanje dojenja v Sloveniji, kaj vpliva na ta dogajanja in kaj se najmočneje povezuje z uspešnejšim dojenjem. *Mag. Dunja Obersnel Kveder, dr. med.*, je naredila primerjavo med Slovenijo in nekaterimi trendi v svetu.

Prof. dr. Dražigost Pokorn, dr. med., je predaval o prehrani doječih mater v svetu in pri nas in dijete primerjal s splošnimi načeli zdrave prehrane. *Prof. dr. Marko Lavrič, dr. med.*, je predstavil svoje dolgoletno raziskovalno delo na področju dojenja.

Drugi sklop je imel naslov Sodobna spoznanja o dojenju.

Prof. dr. Dušanka Mičetić Turk je predstavila rezultate lastne študije in govorila o vplivu dojenja na otrokov nevrološki razvoj in razvoj kognitivnih funkcij. *Dr. Zlata Felc, dr. med.*, je predstavila bioaktivne dejavnike v ženskem mleku in tako poslušalstvo dodatno prepričala o pomenu dojenja. *Martin Bigec, dr. med.*, je govoril o dojenju kot začetku zdrave prehrane in zdravega načina prehranjevanja in ga povezal s preprečevanjem kroničnih bolezni. *Doc. dr. Vislava Velikonja, univ. dipl. psih.*, je predstavila »Kangaroo« metodo in njen pomen za vzpostavitev dojenja pri nedonošenčkih.

Po odmoru za kosilo je sledil tretji sklop z naslovom Gibanje za »Novorojencem prijazne porodnišnice« v Sloveniji.

Mag. Borut Bratanič, dr. med., je predstavil gibanje za novorojencem prijazne porodnišnice v svetu in pri nas. *Liljana Kornhauser Cerar, dr. med.*, kot predstavica in akterka prve slovenske porodnišnice z nazivom Novorojencu prijazna porodnišnica, je govorila o prilagoditvah standardne oskrbe v takih porodnišnicah. *Urša Savodnik* je spregovorila o laičnem svetovanju in predstavila La Leche League. *Andreja Tekavc Golob, dr. med.*, je odprla dileme in težave pri operativno dokončanem porodu v povezavi z dojenjem v Novorojencem prijaznih porodnišnicah. *Prim. Vladimir Veber, dr. med.*, je kot vodja ginekološko-porodniškega oddelka SB Celje govoril o izkušnjah porodnišnice pri uvajanju standardov NNP. *Dr. Silvestra Hoyer, univ. dipl. ped., vms*, in *Liljana Kornhauser Cerar, dr. med.*, sta predstavili Nacionalni program za spodbujanje dojenja, ki sta ga pripravili marca l. 1996, ga ocenili z vidika dosežkov in predstavili naloge za naprej.

V četrtem sklopu z naslovom Oblikovanje dojenju prijazne družbe je bilo pet referentov.

Dr. Silvestra Hoyer, univ. dipl. ped., vms, je najprej predstavila zastopanost vsebin o dojenju v predmetnikih in učnih načrtih na vseh ravneh

programov izobraževanja za poklice v zdravstvu. *Urška Šprogar, dipl. nov.*, je polemično ugotovila, da dojenje ni zanimiva tema za objavljanje v slovenskih medijih. *Gregor Poglajen* in *Brina Felc*, mlada raziskovalca, sta predstavila svojo raziskavo, narejeno pod mentorstvom dr. Zlate Felc, o osveščenosti očetov o dojenju.

Po napornem in strokovno bogatem delovnem dnevu smo bili vsi udeleženci zvečer gostje glavnega sponzorja Naravna negazirana pitna voda Oda (Pivovarne Laško). Skupne večerje sta se udeležila tudi ambasadorja Unicefa gospa Milena Zupančič in gospod Lado Leskovar.

Tudi drugi dan simpozija, v soboto, je bilo število udeležencev enako visoko. Pričeli smo s petim sklopom - Praktični pristopi k spodbujanju dojenja. *Danilo Maurič, dr. med.*, je spregovoril o odnosu mladostnic do njihove reproduktivne vloge in s tem do dojenja. *Marija Ocvirk, dr. med.*, je predstavila možnosti spodbujanja dojenja ob rutinskih pregledih nosečnic v ginekoloških ambulantah. *Mag. Olga Šušteršič, dipl. org. dela, vms*, je predstavila novi računalniško-informativni sistem spremljanja patronažne zdravstvene nege, ki je rezultat njene raziskovalnega dela, procesni pristop v patronažni zdravstveni negi, s poudarkom na dojenju. *Magda Berložnik, vms*, je predstavila rezultate raziskave, ki so jo s kolegicami opravile na celjskem področju o stanju dojenja in možnostih spodbujanja zanj v patronažni zdravstveni negi. *Ana Iljaš Trofenik, dr. med.*, je spregovorila o dojenju otrok s posebnimi potrebami.

Zadnji sklop z naslovom Dojenje na različnih ravneh zdravstvenega varstva je zaključil dvo-

dnevna dogajanja. *Bernarda Oberstar, vms*, je kot vodja Šole za starše, organizirane pri Ginekološki kliniki v Ljubljani, spregovorila o delovanju te šole in zastopanosti vsebin o dojenju od njenih začetkov do zdaj. *Milena Frankič, vms*, je govorila o dojenju in organizaciji zdravstvene nege na ravni dispanzerske dejavnosti. *Martin Bigec, dr. med.*, je predstavil vlogo preventivnih programov v primarni zdravstveni mreži in poudaril dojenje. *Gordana Logar Car, dr. med.*, je govorila o dojenju v času hospitalizacije otrok, do katere pride zaradi različnih obolenj. *Duška Drev, vms*, je predstavila svojo raziskavo, v kateri je dojenje predstavila kot organizacijsko vprašanje zdravstvene nege na ravni splošne bolnišnice. *Mag. Borut Bratanič, dr. med.*, je v zaključnem predavanju razmišljal o korakih za spodbujanje dojenja v tretjem tisočletju in tudi načrtih Nacionalnega odbora za spodbujanje dojenja NOSD.

Sledila je razprava in zaključki seminarja.

Simpozij je v vseh pogledih odlično uspel. Srečali smo se ljudje, ki hočemo delati tudi z zdravo populacijo, torej, skrbeti za zdravje. Ugotovili smo, da dojenje sicer v Sloveniji ni bilo nikoli v celoti ukinjeno, je pa bilo kritično slabo v šestdesetih in sedemdesetih letih. Akcije, kot so NPP, delovanje NOSD, oglaševanje v strokovnih in tudi poljudnih revijah, veliko zavzemanje vseh zdravstvenih delavcev, pa tudi laične javnosti nas lahko pripeljejo v dojenju prijazno družbo in lahko se bomo postavili ob bok skandinavskim deželam, ki so na tem področju naredile največ. To bi si zaslužili slovenski starši in dojenčki, za katere vemo, da jih je vsak dan manj in so zato toliko bolj dragoceni.

ČESTITKA

januarja 2000 je uspešno zagovarjal diplomu na Visoki šoli za management v Kopru **g. Peter Požun, VMT, dipl. ekon.**,
podpredsednik DMSZT Ljubljana.

DMSZT Ljubljana

Čestitiki se pridružuje Zbornica - Zveza

DNEVI ORALNEGA ZDRAVJA - POROČILO

Stanislava ŠTAJER

Več kot 300 zobozdravnikov, medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov, vzgojiteljev in učiteljev se je zbralo na Brdu pri Kranju, kjer je potekalo strokovno srečanje vseh, ki predavajo za čimboljše zdravje zob in ustne votline otrok, mladine in odraslih.

Letošnje srečanje so pripravili Osnovno zdravstvo Gorenjske - OE Zobna poliklinika Kranj s pomočjo občine Kranj in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Ljubljana.

Prisrčnejši uvod si je težko zamisliti, saj so že po nekaj minutah vsi peli, ploskali in se smejali. Otroci iz glasbenega vrtca Čebelica iz Kranja in Andrej Šifrer so pripravili glasbeno točko, pozdravili so nas častni gostje: ga. Štefka Kučan, ga. Milena Zupančič kot ambasadorica Unicefa, g. Franc Košir, generalni direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje, prim. Dunja Piškur Kosmač, dr. med., državna sekretarka Ministrstva za zdravstvo Republike Slovenije.

Častna pokroviteljica ga. Štefka Kučan je spregovorila o pomenu poslanstva vseh, ki se ukvarjajo z zobozdravstveno preventivo in tako tudi s splošno zdravstveno kulturo. Opozorila je na pozitivne učinke dela, ki so ostali zasidrani v življenju mnogih otrok in njihovih staršev.

g. Franc Košir je menil, da zdravstvena zakonodaja ne omogoča življenja tovrstnim programom, v katerih pa se skriva pravo bogastvo. Po njegovem mnenju bi bilo zobozdravstveno preventivo potrebno nujno vključiti v državni program zdravstvenega varstva, dokler je še v parlamentarni proceduri.

Prim. Danica Homan, dr. stom., je spregovorila o vsebini dela Društva za oralno zdravje Slovenije. Skrb društva za oralno zdravje je, da zagotavlja, utrjuje in bogati preventivno zobozdravstveno raven in dosega uspehe, ki dosegajo visoko raven v svetovni strokovni javnosti. Toda vsako leto pogrešamo vgraditev programa v obvezni šolski program, ki bi zagotavljal njegovo doslednejše izvajanje. Sedaj prevladuje entuziazem, predanost strokovnosti in želja po čim boljši zobozdravstveni

osveščenosti vsakega prebivalca Slovenije, začeni pri najmlajših.

Na teh dnevih je bil predstavljen tudi zaključek tekmovanja v likovnih in literarnih delih ne temo zobozdravstvena preventiva. Sodelovali so predšolski in šolski otroci iz vse Slovenije. Prispelo je 370 del, najboljša so bila v teh dneh razstavljena na Brdu.

Na omenjenih dnevih so bila podeljena tudi priznanja za dolgoletno in uspešno delo na področju zobozdravstvene preventive. Priznanja so prejeli zobozdravniki, preventivni sestre Boža Radišič in Irena Gortnar, učitelji in vzgojiteljice z ravnateljico VVZ.

Častno članstvo pa so podelili specialistki otroškega in preventivnega zobozdravstva prim. Jožici Simonič iz Maribora.

V strokovnem delu srečanja smo poslušali predavanja o razvijanju kakovosti v preventivni dejavnosti, učnih pripomočkah pri izvajanju zobozdravstvene preventive, pripomočkah za ustno higieno, odkrivanju, preprečevanju in zdravljenju zobnih in čeljustnih nepravilnosti, pomenu zalivanja zob pri upadanju zobne

gnilobe in pomenu "vzgoje za zdravje" v programu osnovne šole.

Predstavljen je bil tudi projekt: "Da bom zdrav, velik in močan," ki obsega področje preventivne zdravstvene in zobozdravstvene vzgoje. Organizirali pa smo tudi dve učni delavnici o razkuževanju in preprečevanju infekcij v zobozdravstveni dejavnosti, ki jo je vodila Milena Skubic, in delavnico, v kateri so izmenjali izkušnje izvajalci zobozdravstvene vzgoje pod vodstvom Nedeljke Luznar. Na vsaki delavnici je bilo okoli 70 udeleženk, čeprav je bilo število udeležencev omejeno na 20. Delo je bilo oteženo zaradi prevelikega števila. Izmenjali smo nekaj izkušenj in mnenj, toda vsi niso prišli na vrsto. Ugotovili smo, da so take delavnice zelo koristne in potrebne in bi jih morali organizirati tudi v prihodnje.

Z Brda smo odšli s prijetnimi vtisi, obogateni z novimi znanji in mnenji s področja zobozdravstvene preventive.

Naslednji, VIII. dnevi oralnega zdravja, pa bodo 22. in 23. septembra 2000 v Portorožu.

ZAUPAJTE SLOVENSKI KVALITETI

izdelujemo opremo
za bolnice, ambulate
in kozmetične salone:

pregledne mize
različnih izvedb

vozičke za aparate

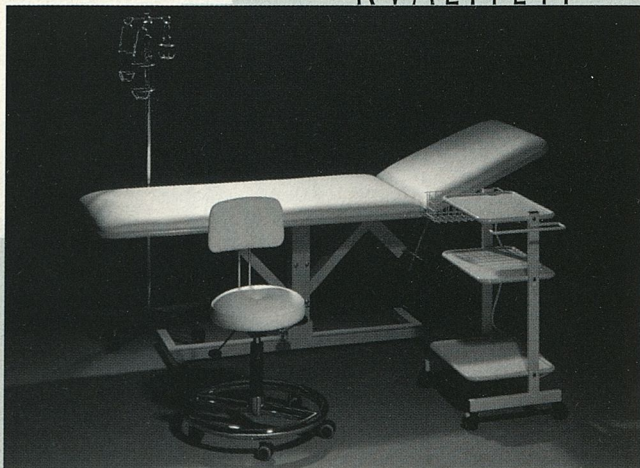
servirne vozičke

dvižne okrogle mize

paravane

stojala za infuzijo

stopnice itd.

KOVINSKA GALANTERIJA

Novak Apolonija s.p.

OIC Trzin

Brezovce 7

1236 Trzin

Tel: +386 61 162 1263

Fax: +386 61 162 1264

NOVAK

K O V I N S K A G A L A N T E R I J A

Predstavljamo dr. Silvestro Hoyer, prvo doktorico znanosti med slovenskimi medicinskimi sestrami

Geli HAJDINJAK, Vera ŠTEBE

Silvestra Hoyer je bila rojena leta 1949, v Policah pri Gornji Radgoni. Po končani srednji zdravstveni šoli v Murski Soboti je nadaljevala študij na Višji šoli za zdravstvene delavce in diplomirala l. 1971. Leta 1986 je diplomirala na Filozofski fakulteti, z nazivom univ. prof. ped. Leta 1992 je končala podiplomski študij Socialna medicina na Medicinski fakulteti v Ljubljani z raziskovalno nalogo Delovanje patronažne službe na ljubljanskem območju. Mentor raziskave je bil doc. dr. Božidar Voljč, dr. med. Rezultati so bili objavljeni v Zdravniškem vestniku. Magistrsko delo z naslovom Vpliv različnih dejavnikov na dojenje v Sloveniji je izdelala pod mentorstvom prof. dr. Dražigosta Pokorna, dr. med., in ga zagovarjala 5. 1. 1995 na Medicinski fakulteti Univerze v Zagrebu. Magistrsko diplomu Medicinske fakultete v Zagrebu je nostrificirala Medicinska fakulteta v Ljubljani 19. 12. 1995 in ji podelila naziv magistra znanosti s področja medicine.

Na univerzi v Ljubljani, Filozofski fakulteti se je vključila v doktorski študij. Pripravila je disertacijo z naslovom Stališča in vrednostni sistem mater kot dejavnik uspešnega dojenja. Disertacija je rezultat triletnega raziskovalnega dela. Mentor je bil prof. dr. Ludvik Horvat in somentor prof. dr. Dražigost Pokorn. Zagovarjala jo je aprila 1999 in bila promovirana v doktorico psiholoških znanosti 29. 6. 1999.

Dr. Silvestra Hoyer je pričela svoje strokovno delo l. 1971 kot višja medicinska sestra v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani, kjer je ostala do leta 1979. Eno leto je poučevala na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani, od leta 1980 dalje pa na Višji šoli za zdravstvene delavce, ki se je leta 1993 preimenovala v Visoko šolo za zdravstvo. Je nosilka predmetnega področja Zdravstvena vzgoja in od februarja 1994 vodi Katedro za zdravstveno vzgojo. Z nekaterimi vsebinami se vključuje v predmet Zdravstvena nega. Je mentorica študentom za pripravo

diplomskih nalog, od katerih je bila ena nagrajena s študentsko Prešernovo nagrado.

Kot prodekanica je v letih od 1986 do 1994 sodelovala pri prenovi in oblikovanju novih študijskih programov.

Objavila je preko 30 strokovnih in raziskovalnih člankov.

Leta 1994 je izdala knjigo Zdravstvena nega otroka pri Tehniški založbi Slovenije. Uporabljajo jo študenti zdravstvene nege Ljubljanske in Mariborske univerze. V knjigi Zdravstvena vzgoja in zdravstvena prosveta, ki jo je izdala l. 1995, je združila znanje in izkušnje z medicinskega področja in pedagoško psihološka znanja. Gospa Hoyer je avtorica učbenika za zdravstvene delavce z naslovom Dojenje, ki je izšel l. 1998. Knjižica Uspešno dojenje za dobro zdravje otrok in mater, ki jo je izdal Slovenski odbor za UNICEF, iste avtorice, je bila že štirikrat natisnjena, tako da je njena naklada zdaj že 80.000 izvodov in jo že četrto leto dobivajo vse nosečnice v Sloveniji. Skupaj z avtorji Borutom Brataničem in Zoro Konjajev je izdala knjižico Nega otroka; Prvemu letu življenja naproti, ki nosi letnico izdaje 2000.

Je članica društva medicinskih sester Slovenije in Zbornice zdravstvene nege, namestnica predsednice komisije za izobraževanje pri Razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravstvo in članica Nacionalnega odbora za dojenje pri UNICEF Slovenija.

Stalno spremlja novosti stroke in sorodnih strok, udeležuje se strokovnih seminarjev in posvetovanj doma in v tujini. Na raznih srečanjih se je predstavila z več kot 30 referati z vsebino svojega strokovnega in znanstveno raziskovalnega dela.

Delovnost, iskričnost, kreativnost, vestnost, pripravljenost pomagati in prijaznost so osebnostne lastnosti dr. Hoyerjeve, ki so vredne pomenanja.

Ponosni nanjo ji še enkrat iskreno čestitamo.

POROČILO Z 10. KONFERENCE EANAC **(European Association of Nurses in AIDS Care)** **Malta 1999**

Jolanda MUNIH

10. konferenco EANAC na Malti od 29. do 31. oktobra 1999 je organiziral EANAC v sodelovanju z RCN (Royal College of Nursing) HIV Nursing Forum in v sodelovanju z Nurses association of Malta. Osnovni moto konference je bilo pravzaprav vprašanje: Ali smo pripravljeni na prihodnost?

V zadnjih letih se je zdravstvena nega okuženih s HIV zelo spremenila. V preteklosti so bile aktivnosti zdravstvene nege usmerjene predvsem v oskrbo težko bolnih in umirajočih. Zdaj pa je naloga zdravstvene nege predvsem v podpori in učenju okuženih za lažje in boljše življenje in sodelovanje pri uvajanju in spremljanju protiretrovirusne terapije s poudarkom na sekundarni preventivi. Na prej polnih oddelkih bolnikov, okuženih s težkimi oportunističnimi okužbami, in umirajočih zdaj leži le še kak bolnik. Večji del aktivnosti se je preselil v splošne in specialistične ambulante, kamor okuženi prihajajo na redne preglede, po recepte za zdravila in na svetovalne razgovore.

Na žalost povsod po svetu še ni tako (nerazviti svet, revni posamezniki...) in ne vemo, kdaj, če sploh bo, bodo vsi okuženi po svetu imeli možnost zdravljenja in ohranjanja zdravja ter boljšega življenja.

Tako kot vsako leto, smo tudi tokrat na konferenco prišli iz mnogih držav, v katerih so težave zelo različni, vsem pa je bilo skupno to, da delamo na področju zdravstvene nege okuženih s HIV.

Velik poudarek številnih predavanj je bil na psihosocialnih razsežnostih okužbe s HIV. Veliko je bilo tudi govora o bolnikovi predanosti zdravljenju in načinih, kako stopnjo predanosti povečati in s tem pozitivno vplivati na življenje

okuženih in nenazadnje tudi na zmanjšano možnost širjenja rezistence protiretrovirusnih zdravil. Za medicinske sestre, ki izvajamo direktno zdravstveno nego okuženih, pa so bila posebej zanimiva predavanja o možnosti okužbe na delovnem mestu, kemoprofilaksi in spremljajočih težavah. Poseben poudarek pri incidentu je na prijavljanju. Še vedno je večji del nesreč, pri katerih pride do izpostavitve zdravstvenega delavca telesnim tekočinam, neprijavljenih. Druga težava na tem področju je dostop do kemoprofilakse. Kemoprofilaksa je najbolj učinkovita, če jo začnemo jemati v prvih treh urah po incidentu ali vsaj v prvih 24 urah. To pomeni, da bi moral vsak zdravstveni delavec vedeti, kako ukrepati ob incidentu in kje lahko dobi kemoprofilakso. Malo pozornosti je posvečeno tudi svetovanju zdravstvenim delavcem, ki jemljejo kemoprofilakso. Svojo izkušnjo z jemanjem kemoprofilakse nam je predstavil g. Zomer iz Nijemegna, ki se je pri delu zbodel z okuženo iglo po tem, ko je jemal kri pri HIV pozitivnem bolniku. Opisal nam je težko izkušnjo s prilagajanjem vsakodnevnega življenja režimu jemanja zdravil. Stranski učinki zdravil, kot so slabost, neprijeten občutek v želodcu, bolečine v ledvenem predelu in splošno slabo počutje, so ga zelo utrujali. Še hujša je bila zaskrbljenost, da obstaja možnost, da se je okužil s HIV. Na srečo se je na koncu vse dobro izteklo.

V zadnjem času je veliko govora tudi o jemanju kemoprofilakse po nezaščitenem spolnem odnosu in pri posilstvu. Strokovnjaki so zelo različnih mnenj predvsem zaradi vzgojnih momentov, ki jih lahko prinese tak način in zaradi možnosti zlorabe.

Po kakovosti dela na področju oskrbe okuženih s HIV so tako kot vsako leto tudi letos izstopali Nizozemci. Predavatelj/ce iz večjih zdravstvenih centrov so nam predstavile standardne protokole za svetovanje in učenje okuženih, preden se odločijo za terapijo, na začetku zdravljenja s protiretrovirusnimi zdravili in med zdravljenjem. Odločitev za jemanje protiretrovirusnih zdravil je za bolnika zelo težka, saj pomembno vpliva na njihovo vsak-

danje življenje (zahteven režim jemanja zdravil) in njihovo prihodnost. Zato so na Nizozemskem izdelali natančen program, s katerim okuženim pomagajo, da se odločijo pravilno. Nizozemci imajo posebej izšolane medicinske sestre za to področje, t.i. AIDS consultancy nurses. Njihove naloge so predvsem: izvajanje direktne zdravstvene nege, svetovanje okuženim bolnikom na oddelkih ali v ambulantih, učenje okuženih in seveda sodelavcev ter uvajanje novosti in raziskovalno delo.

Primer protokola v času, ko zdravnik prvič svetuje okuženemu začetek zdravljenja:

- Prvo srečanje: svetovalec se z bolnikom pogovarja predvsem o njegovem emocionalnem odzivu na dejstvo, da bo potrebno zdravljenje.
- Drugo srečanje: svetovalec bolniku posreduje informacije, ki pomembno vplivajo na kasnejšo predanost zdravljenju.
- Tretje srečanje: svetovalec bolniku da informacije o protiretrovirusnih zdravilih, režimu jemanja, možnih stranskih učinkih, rezistenci zdravil...
- Četrto srečanje: po štirih tednih jemanja zdravil ima bolnik priložnost, da pove, kako mu gre in kakšne težave ima z jemanjem zdravil. Skupaj s svetovalcem iščeta možne rešitve in ocenita uspešnost zdravljenja.

S svojim predavanjem nas je znova pritegnil tudi Senior Health Adviser iz Amsterdama, ki je tudi sam okužen s HIV. Njegovi prispevki in predavanja nas vedno znova opomnijo na področja, o katerih manj govorimo, in na dejstvo, da o težavah okuženih največ vedo prav okuženi sami. Tokrat nas je opomnil na vprašanja s področja spolnosti in pomembnosti, da z bolnikom spregovorimo tudi o tej temi in mu skušamo pomagati. Okuženi imajo težave zaradi fizičnih vzrokov, npr. protiretrovirusna zdravila znižajo raven testosterona, ali psihičnih zavor (strah pred širjenjem okužbe, občutek spolne nepriljubljenosti...).

To je bil le kratek pogled v tisto, kar se je dogajalo na Malti. Iz kratkih rokavov sva se na koncu preoblekli v topla jesenska oblačila in odleteli nazaj v Slovenijo.

**The Second European
Congress for Operating Room Nurses
BERGEN, NORWAY 11-14 MAY 2000
OPERATION ROOM NURSING
INTO THE NEW MILLENNIUM**

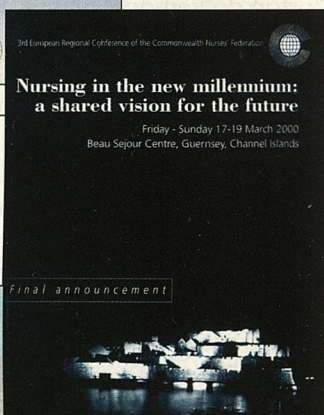
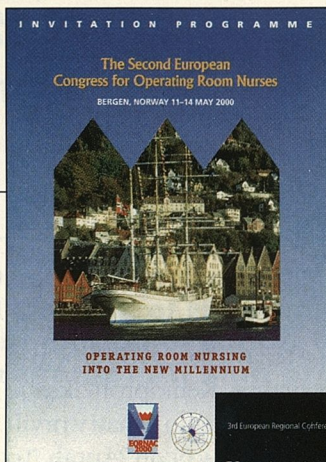
**Royal College of Nursing
3RD European Regional Conference of the
Commonwealth Nurses' Federation
Nursing in the new millennium: a shared
vision for the future
Friday - Sunday 17 - 19 March 2000
Beau Sejour Centre, Guernsey,
Channel Islands**

**MIE2000
XVI International Congress of the
European Federation for Medical
Informatics
GMDS2000
Jahrestagung der Deutschen
Gesellschaft für Medizinische
Informatik, Biometrie und
Epidemiologie
Hannover, Germany
Congress Centrum
August 27 - September 1, 2000
<http://www.mie2000.de>
MIE2000 'hcc.de**

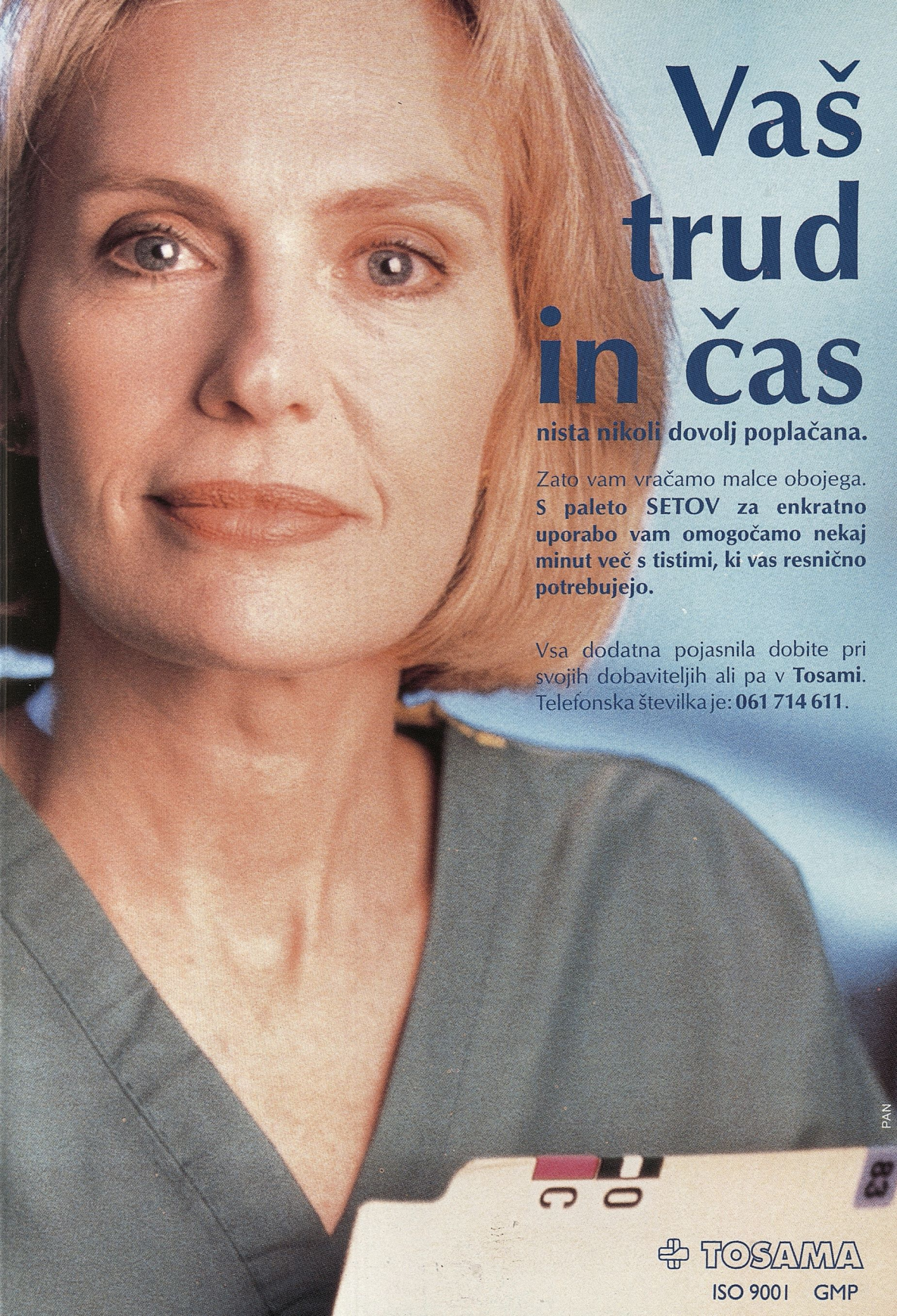
**RESUSCITATION
2000
5TH SCIENTIFIC CONGRESS OF THE
EUROPEAN RESUSCITATION COUNCIL
JUNE 1 - 3, 2000**

**THE LEADERSHIP EXPERIENCE
International Nursing Leadership Workshop
Amsterdam, Holland
15-19 May 2000
and also in
Orlando, Florida
13-18 November 2000**

**Podrobne informacije dobite na
sedežu Zbornice - Zveze**

Vaš trud in čas

nista nikoli dovolj poplačana.

Zato vam vračamo malce obojega.
S paleto SETOV za enkratno
uporabo vam omogočamo nekaj
minut več s tistimi, ki vas resnično
potrebujejo.

Vsa dodatna pojasnila dobite pri
svojih dobaviteljih ali pa v **Tosami**.
Telefonska številka je: **061 714 611**.

 TOSAMA

ISO 9001 GMP

Zima... ne preživite je v postelji!

immunal® *zdravje za vse letne čase*

Zima je bleščeče bel снег, ki škriplje pod nogami. Svežina hladnega zraka in toplo zavetje peči. Zima je lepa... ne preživite je v postelji!

Kapljice **immunal**® vsebujejo sok ehinaceje in na naraven način **krepijo odpornost** vašega organizma. **immunal**® vas tako **varuje pred gripo in prehladom**. Če je za to že prepozno, vam pomaga

